

Marija

ISSN 1331-1476

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

Da bi bila Spasiteljeva Majka, Marija je "bila od Boga nadarena darovima koji su u skladu s tako uzvišenom ulogom" (Svjetlo narodâ, 55). Anđeo Gabriel, u času navještenja, pozdravlja je kao "milosti punu" (Lk 1, 28). I doista, da bi navješčaju svoga poziva mogla dati slobodan pristanak svoje vjere, bilo je potrebno da bude sva nošena Božjom milošću.

(Katekizam Katoličke Crkve, 490)

Odgovorna dužnost

Ovim brojem "Marija" ulazi u 51. godinu postojanja. U splitskom svetištu Gospe od Zdravlja, sv. misom za suradnike, dobročinitelje, povjerenike i čitatelje 1. prosinca 2012. zahvalili smo Bogu za 50 godina njezina izlaženja. Nakon misnog slavlja, u samostanskom izložbenom prostoru predstavili smo "Marijin" polustoljetni hod te otvorili dokumentarni prikaz i prigodnu izložbu likovnih radova koji su pristigli na natječaj.

Brojni sudionici slavlja "Marijina" zlatnog jubileja izrazili su nam čestitke i dobre želje, a mnoge su nam pristigle i od naših čitatelja. Zahvaljujemo svima koji su se s nama radovali "Marijinoj" visokoj obljetnici, osobito onima koji su sudjelovali u našem slavlju likovnim i literarnim radom. Sve su nam čestitke i dobre želje drage, osobito one iz Vatikana s blagoslovom pape Benedikta XVI. i od vodstva Papinske međunarodne marijanske akademije, koju su utemeljili i 50 godina vodili franjevci splitske franjevačke provincije koja i "Mariju" izdaje. Sve su nam one znak potpore i obrabrenja.

Uz srdačne čestitke i apostolski blagoslov "svima koji rade na stvaranju lista Marija, a na osobit način onima koji ga čitaju", Benedikt XVI. pripomenuo je kako "Marija" ima "odgovornu dužnost i dalje brabro i ustrajno vjericima, kao i svim ljudima dobre volje, približavati lik i vjeru Blažene Djevice". Naime, "zbog svoje duboke vjere i spremnosti ispuniti Božji naum, Marija biva nazvana blaženom (usp. Lk 1, 45)", pa u njoj "vidimo prvu učiteljicu i najizvrsniji primjer vjere". Taj njezin primjer, "kojoj niti kušnja pod križem nije pokolebala vjere da je Bogu sve moguće", osobito nam je dragocjen u ovo doba "kada se svijet okreće samom sebi u potrazi za izlaskom iz krize, dok nemiri i ratni sukobi i dalje bjesne, kada plamen vjere, udaran raznim vjetrovima, u mnogim krajevima slabi..." Stoga, započinjuci drugu polovicu stoljeća "Marijina" života, upravljamo svoje vapaje bl. Djevici koja je "napredovala na putu vjere i vjerno sačuvala svoje sjedinjenje sa Sinom sve do križa" (Svjetlo narodâ, 58) da nam pritekne u pomoć kako bismo, oslušujući poticaje Duba, nalazili načina da i dalje svim ljudima dobre volje približavamo lik i vjeru bl. Djevice, kako bi i u nadolazećem vremenu, po Njezinu primjeru, rasli u vjeri i Kristu ostali vjerni.

UREDNIK

Poplavilo lurdsko svetište

Zbog obilnih kiša velike poplave pogodile su i Gospino svetište u Lurdu na jugu Francuske. Rijeka Gava izlila se 20. listopada i poplavila podzemnu baziliku, kupališta i samu špilju ukazanja s oltarom. Poplavili su i neki hoteli pa su se hodočasnici morali preseliti u prihvatni centar, a u svetištu su prouzročene velike materijalne štete. Desetak dana nakon poplave, kupališta su opet otvorena. (KT)

Relikvije Ivana Pavla II. u Lurdu

Relikvije bl. Ivana Pavla II. bit će odnesene u Lurd s hodočašćem Talijanske nacionalne udruge za prijevoz bolesnika u Lurd i međunarodna svetišta od 21. do 27. listopada. Nadb. Z. Zimovski, predsjednik Papinskog vijeća za zdravstvene radnike, dopustio je prijenos posudice s blaženikovom krvlju u to Gospino svetište, kako bi bila izložena na čašćenje vjernicima iz čitavoga svijeta. Nedavno je završena biskupska sinoda o novoj evangelizaciji, koja je bila toliko na srcu Ivanu Pavlu II., koji i danas utječe na Crkvu i svijet. Nazočnost njegove relikvije znak je bogat značenjem, jer predstavlja prisutnost njegovih ideja, osjećaja, a nadasve ljubavi čovjeka i pastira koje je darovao puku, vjernicima i posebno bolesnima. (Z)

Pietà s krunom

Je li vam moguće zamisliti Michelangelovu Pietà u vatikanskoj bazilici sv. Petra s krunom na glavi? Ipak je od g. 1637. - kao dar kneza Aleksandra Sforze Pallavicinija - imala taj znak, "simbol Kraljice neba". Je li to barokni trijumfalizam? Ne! Zna se da krune nisu bile sastavni dio određenih djela, niti su bile predviđene. Okrunjeni likovi odsjaj su "mnogovrsnih forma koje su dijalog između majke i naroda Božjega koji se dogodio u povijesnom tijeku". (MdD)

Djevica Siromaha iznenađuje

Č. s. Franciska molila je u belgijskom svetištu Djevice Siromaha u Banneauxu za Angolu tri Gospina kipa. Kad se vraćala u Angolu, u zračnoj luci rekli su da je paket loše spakiran i pretežak - 30 kg. Trebat će platiti 400 eura. Kad su za ponovno pakiranje službenici vidjeli Gospine kipove, tražili su da plati samo polovicu. U zračnoj luci u Angoli posumnjali su da je oružje, a kad su na kontroli ustanovili da nije, službenici su se sestri ispričali. Nije li Djevica Siromaha za šestog ukazanja rekla: "Vjerujte u mene, ja ću vjerovati u vas"?! (DJA)

Dogovor o vojnom hodočašću

U Malagi je od 8. do 11. listopada održana 55. konferencija zemalja suorganizatora međunarodnoga vojnog hodočašća u Lurd. Sljedeće međunarodno vojno hodočašće održat će se od 24. do 26. svibnja 2013. pod geslom *Lurd, vrata vjere*, što će biti 21. lurdsko hodočašće hrvatske vojske i policije. Njemačka je preuzela organizaciju otvaranja, lurdsko svetište i hrvatsko izaslanstvo organizirat će procesiju s Presvetim, a međunarodnu misu Irska. Procesiju je preuzele Francuska, a Hrvatska će sudjelovati u podizanju međunarodnoga vojnog kampa i u osiguranju. (IKA)

Krunica za vozače

Wayne Kneeskern iz savezne američke države Iowe izumio je krunicu za vozače, kojoj su zrnca ugrađena u automobilski upravljač. Na nj je stavio rastezljivu navlaku od tknine i na nju zakovice srebrne boje za zrnca, igle za pričvršćivanje medaljice i križić. Svjestan da brojni vozači mole do svoga radnog mjesta, a kako je za upravljačem nezgodno držati kurnicu, o tome je razmišljao više od šest godina putujući na posao i do toga došao. Više možete vidjeti na www.travelrosary.com. (V)

Marija zvijezda evangelizacije

Među 58 prijedloga koje su biskupi na svojoj sinodi u Rimu predstavili 27. listopada Papi, ističe se prijedlog, br. 58, posvećen *Mariji, zvijezdi nove evangelizacije*. Sinodski oci podsjećaju njime kako su i Sabor i papa Pavao VI. Mariju proglasili *zvijezdom evangelizacije*. U dvorani Posljednje večere Marija je *majka vjernika*. *Kao Majka Otkupiteljeva*, stoji u prijedlogu, *Marija postaje svjedok ljubavi Božje*. *Ona slobodno ispunja volju Božju*. *Ona je žena jaka, koja zajedno s Ivanom, ostaje u podnožju križa*. *Ona zagovara uvijek za nas i*

prati vjernike u njihovom bodu sve do križa Gospodinova. Osim toga, *kao Majka i Kraljica ona je znak nade za narode koji trpe ili su u potrebi*. I, zaključuje prijedlog, *Marija je Majka Crkve, a preko njezine nazočnosti Crkva može postati kuća za mnoge i Majka svih naroda*. (Z)

Prva misa na hrvatskom

U državi Katar je, u crkvi Gospe od Krunice, 17. studenoga prvi put u povijesti slavljena misa na hrvatskom jeziku, a predvodio ju je apostolski nuncij Petar Raić. Bilo je to slavlje u povodu blagdana sv. N. Tavelića. (IKA)

"Biti, tajna srca"

U fatimskom svetištu otvorena je 24. studenoga, pri bazilici Presvetog Trojstva, komemorativna izložba drugoga Gospina ukazanja u Irijskoj dolini, koje se dogodilo 13. lipnja 1917. Pod naslovom *Biti, tajna Srca*, izložba će biti otvorena od ponedjeljka do nedjelje od 9 do 19 sati do 31. listopada 2013. (WF)

Nacionalni festival mladih

U Fatimi je 1. prosinca 2012., u amfiteatru pastorlanog centra Pavala VI., održan *IX. nacionalni festival mladih pjesme poruke*. Pothvat je to koji je pokrenuo Nacionalni odjel za pastoral mladih, a održan je na temu *Radujte se uvijek u Gospodinu* (Fil 4, 4), *Idite i učinite mojim učenicima sve narode* (Mt 28, 19). Na festivalu je sudjelovalo 13 portugalskih biskupija, koje su se predstavile svaka s jednim videom i jednom izvornom glazbom. (WF)

Prošlo je stotinu godina

Papa Pio X. odredio je 20. travnja 1912. da se unaprijed katedrala u Tarbesu i njezin biskup, u znak počasti, nazivaju i naslovom lurdski, tj. da se u isto vrijeme mogu nazivati katedrala i biskup Tarbesa i Lurda. (MdD)

Postupno otkrivanje Božjeg lica

Cijela se biblijska pripovijest može čitati kao postupno otkrivanje Božjega lica, sve dok se ne dođe do njegova potpunoga očitovanja u Isusu Kristu. "Kada dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga" (Gal 4, 4), podsjetio nas je i danas apostol Pavao. I odmah dodaje: "od žene bi rođen, Zakonu podložan." Božje lice uzelo je ljudsko lice, koje se pustilo vidjeti i prepoznati u sinu Djevice Marije, koju zbog toga častimo s veoma uzvišenim naslovom "Majka Božja". Ona, koja je čuvala u svom srcu tajnu božanskog materinstva, bila je prva koja je vidjela lice Boga koji je postao čovjek u malenome plodu njezina krila. Majka ima sasvim poseban, jedinstven i na neki način isključiv odnos s tek rođenim djetetom. Prvo lice koje dijete vidi jest ono majčino, i taj je pogled odlučujući za njegov odnos prema životu, prema samom sebi, prema drugima, i prema Bogu; odlučujući je i zato što on može postati "dijete mira" (Lk 10, 6). Među brojnim tipologijama ikona Djevice Marije u bizantskoj tradiciji, postoji i ona "nježna", koja prikazuje dijete Isusa licem naslonjenim - obraz na obraz - na lice Majčino. Dijete gleda Majku, a ona gleda nas, gotovo kao da odražava prema onome tko ju gleda, i moli, Božju nježnost koja je s Neba sišla u Nju i utjelovila se u Sinu Čovječjem kojega nosi u rukama. U toj marijanskoj ikoni možemo razmatrati nešto od samoga Boga: znak neizrecive

ljubavi koja ga je potaknula "da dade svoga Jedinorođenca" (Iv 3, 16). Ali nam ta ista ikona pokazuje također, u Mariji, lice Crkve, koja odražava na nas i na čitav svijet svjetlo Kristovo, Crkvu preko koje do svakog čovjeka dolazi dobra vijest: "Nisi više rob, nego sin" (Gal 4, 7), kao što čitamo dalje u svetoga Pavla.

Razmatranje o otajstvu lica Božjega i čovječjega povlašten je put koji vodi do mira. On, naime, započinje od smjerna pogleda koji u licu drugoga prepoznaje osobu, koje god boje bila njegova koža, njegova nacionalnost, njegov jezik ili njegova religija. Ali tko može jamčiti, da tako kažem, ako ne Bog "dubinu" čovjekova lica? U stvari, samo ako u srcu imamo Boga, u stanju smo u licu drugoga vidjeti brata u čovječstvu, ne koje sredstvo nego cilj, ne kojega suparnika ili neprijatelja nego drugoga sebe, vidik beskonačnoga otajstva ljudskoga bića. Naše poimanje svijeta i, napose, onih koji su nama slični, ovisi bitno o nazočnosti Duha Božjega u nama. To je neka vrst "odjeka": tko ima prazno srce, ne poimlje ništa drugo doli same slike, lišene sadržaja. Naprotiv, što je više u nama nastanjen Bog, to smo osjetljiviji na njegovu nazočnost u onomu što nas okružuje: u svim stvorenjima, posebno u drugim ljudima, iako ponekad upravo ljudsko biće, obilježeno grubošću života i zla, može biti teško cijenjeno i prihvaćeno kao Božji pojavak. Upravo nam se zbog toga, dakle, potrebno osloniti na lice zajedničkoga Oca koji nas sve ljubi usprkos našim ograničenjima i pogreškama, da bismo jedni druge mogli priznavati i poštivati kakvi ustvari jesmo, tj. da smo braća.

BENEDIKT XVI.
(U Vatikanu, 1. siječnja 2010.)

**Zdravo, sveta Rodiljo,
Majko Kralja vječitoga,
Komu ruka ima vlast
Iznad svijeta čitavoga.**

**O bez kraja blažena,
S majčinskom što nježnom slasti,
Združila si nevina
Djevičanskog vijenca časti!**

**Slične ne bi pred tobom
Nit bi iza tebe take,
Omiljela Kristu si
Iznad ljudske kćeri svake.**

Celije SEDULIJE (V. st.)

Pemisa

Vjera u bogomajčinstvo

Marijina vjera bila je živa vjera u živoga Boga. Ne formalna, da bi se prema Bogu odnosila samo u okviru zadanih odredbi. Ne tradicionalna, što se očitovalo po tome što od prvog trenutka živi vjerna Bogu i njegovoj riječi. Nije znala da ju je oslobodio istočnoga grijeha, ali je znala da joj se najozbiljnije čuvati da ne padne u grijeh. Osim toga, znala je da joj je on nadahnua osjećaj za svetost, pa mu je zato neobično zahvalna, jer je i na taj način očitovao svoju skrb za nju. Zahvalna mu je i zato što je osjećala veliku spremnost slušati ga i biti poslušna njegovoj volji, jer dijete pred ocem i ne može imati drugi stav i osjećaj. A Bog je za nju doista bio Otac, a ne neko apstraktno biće s kojim je održavala tek nekakav formalni odnos, u propisane dane i vremena. Vjerujući u Boga kao živoga Boga i stvarnoga Oca, Marija se osjećala potpuno ispunjenom.

RAZMIŠLJA O BOŽJEM ZAHTEVU

Tek kad joj dolazi anđeo, Marija će početi razumijevati do kraja Božje naume u kojima je trebala sudjelovati. Sve što joj je anđeo navijestio trebala je prihvatiti snagom vjere. Sve što se imalo dogoditi, trebala je prihvatiti kao Božji plan i Božje naume, stavljajući mu se potpuno na raspolaganje. Znajući Božju misao i vidjevši njezino raspoloženje duha, anđeo joj naviješta da je našla milost u Boga, te će potom shvatiti da je ta milost u njoj počela djelovati od

samoga začeca, dok je još nije bila ni svjesna u bezmjernoj mjeri. Ponizno je znala da nije pronašla milost po svojim djelima i zaslugama, nego jer ju je on zamilovao poradi svoga ljubljenoga Sina. A sada, milosti punoj Bog po anđelu povjerava da začne i rodi sina kojem će nadjenuti ime Isus. Taj dio navještaja postaje najdelikatniji, jer Marija sa svoje strane nije pravila planova o majčinstvu. Sv. Luka piše da je Bog poslao anđela Gabriela u Nazaret k djevici koja se zvala Marija (usp. Lk 1,26-27). Ona je živjela sveto pred Bogom kao djevica i nije poznavala muža, niti je imala takvih namjera. Da ih je imala, ne bi postavila pitanje: „Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?“, budući da bi samo po sebi bilo jasno kako će se sve zbiti što anđeo najavljuje. Da je Marija imala namjeru dijeliti s muškarcem bračnu ložnicu, ne bi pitala kako će roditi. Tim pitanjem očituje stanje svoga duha i svojih raspoloženja pred Bogom, tj. spremnost da i dalje kao djevica ostane potpuno posvećena njemu.

Marija ne postavlja samo pitanja radi pitanja. Intenzivno razmišlja i pristupa svemu što je anđeo rekao s punom sviješću i povjerenjem u Boga, koji od nje traži pristanak na majčinstvo. Znajući da je po Božjem nadahnuću zavjetovala svoj život i djevičanstvo, nije joj odmah bilo jasno kako se ima zbiti Božji zahvat. Jer u sebi je osjećala da je učinjeni izbor bio po Bogu, jer on nije od nje mogao tražiti dvije suprotne stvari. Upravo jer nije sumnjala u ispravnost opredjeljenja za Boga, pitala se kako Bog to misli izvesti, jer on nije mogao doći do ostvarenja svojih planova po ljudima, tražeći od njih da odustanu od opredjeljenja koja su učinili po njegovu

nadahnuću. Bog doista nije mogao od nje tražiti da donese drukčiju odluku od one koju je već prije napravila želeći mu biti potpuno vjerna, koja bi bila suprotna njezinu potpunu posvećenju za Boga. Zato je imala pravo na dodatna anđelova objašnjenja kako bi uopće mogla prihvatiti da je poslan od Boga, a to je mogla prepoznati jedino ako je ono što traži bilo sukladno s uzvišenošću Božjeg života za koji se opredijelila.

PRIHVATAČ BOMAJČINSTVO

Kad anđeo tumači Mariji da će se to što se ima zbiti dogoditi po Božjem zahvatu, kao Božje čudo po sili Duha Svetoga koji će je osjeniti, a ne po ljudskom činu, Marija više neće dvojiti. Bit će joj jasno da anđeo koji joj se predstavio nije napasnik prurušen u anđela svjetla, nego doista Božji poslanik. Konačno joj je bilo jasno da taj novi događaj i nju dublje određuje u njezinu postojanju, te da je u biti cijeli život rasla u vjeri kako bi bila sposobna prihvatiti taj zahtjev. Onaj koga je ona trebala roditi, određivao je i

njezino biće i njezin identitet na nov način. Ona koja se opredijelila biti djevičica, prihvatila je biti i majka kad je dobila jamstvo da neće svoje djevičanstvo izgubiti, nego posvetiti. Uostalom, njezino djevičanstvo nije bilo radi nje, nego radi Njega, pa stoga nije bilo ništa normalnije nego da joj ga prikaže, ovog puta, doduše, na nov način.

Nakon što joj je anđeo objasnio da će onaj kojeg će ona roditi biti Sin Božji, shvatila je da njezin odnos s Bogom stječe novu dimenziju. Ako će njezin Sin biti i Sin Svevišnjega, postajući majkom Sinu Božjemu, ona je stekla pravo na naziv bogomajke. I to s pravom, jer ako je njezin Sin i Sin Božji, onda je on pravi Bog koji je izabrao od nje se roditi i zvati je majkom na zemlji. Ako je taj što dolazi u njezino krilo trebao ujedno sjesti kao kralj na prijestolje Davidovo i ako njegovu kraljevstvu neće biti kraja, znači da je ona izabrana biti majkom vječnoga Kralja.

Tako je Marija iz anđelovih riječi shvatila da se ima zbiti čudesno rođenje, koje nije sukob volje, ni planova niti interesa s Bogom, nego upravo djelo Boga Svemogućega. A Bogu doista ništa nije nemoguće kad se ljudska volja do kraja podloži njegovoj. Zato mu nije nemoguće Djevicu učiniti Majkom, a da ne umanji i ne ugrozi njezina djevičanstva. Zato se čudo prihvaćanja bogomajčinstva dogodilo silom Duha Svetoga te je i njezino čedo bilo Sveto. Od tog trenutak nije više strahovala, jer je znala da je pozivom na majčinstvo nije iznevjerio Bog koji je od nje ranije tražio zavjet djevičanstva te tako ni njezin pristanak nije dovodio u pitanje njezinu vjernosti niti je ugrozio Božju svetost.

Ivan BODROŽIĆ

Bog će se tvoj tebi radovati

(Iz 62,5)

*Jer Dijete nam se rodilo,
u svakome djetetu!*

Prije puno godina, u opuštenu čavrljanju s četverogodišnjim dječakom iz susjedstva, pitao sam ga za mamu, zatim za tatu, pa za starijeg i mlađeg brata. On je vrlo spremno odgovarao, a kad sam prekinuo svoj "intervju" i opazio da ga ne pitam za upravo rođena najmlađeg brata, prijekorno mi je dočuo: "E, ma rodili smo i Srđana!" Zanimljivo da je dječak upotrijebio množinu: "rodili smo", baš kao što kličemo i u božićnom bogoslužju: "Dijete nam se rodilo, Sina dobismo!" Za svako novorođenče s razlogom možemo reći: Dijete nam se rodilo! Stoga i držim da je doista lijep običaj u hvarskoj župi Jelsa da se svako novo rođenje na području župe oglašava svečanom zvonjavom s crkvenog tornja.

MOGLO BI DOĆI NEŠTO DOBRO

Ako se dobro sjećam, prije nekoliko desetljeća dio američkoga grada New Yorka jedne je noći ostao bez struje. I, gle čuda: nakon devet mjeseci rođeno je osjetno više djece nego što je uobičajeno! Pomišljam kako bi upravo toliko ista cana "recesija" i gospodarska kriza mogle u bliskoj budućnosti uroditi sličnim dobrim plodovima, baš kao što su i u donedavnoj prošlosti ljudi živjeli u puno većoj oskudici i imali mnogo

više djece. Naravno, možete se s tom postavkom složiti ili ne, komentirati da su to samo želje puste, a ja se ipak usudujem razmišljati i u duhu utvrđene činjenice da je najgušći mrak pred svitanje, odnosno u smislu da, kad je suvremeni čovjek, koji nije posve pokleknuo pred idolima bogatstva i standarda, pogoden u osjetljivo mjesto svoje materijalne i kupovne moći, u prvi mah se osjeti jadnim i ugroženim, kao da je na brisanu prostoru izložen iznenadnoj neveri i pljuskaju a bez kišobrana ili kabanice. Ali nakon nekog vremena možda će ipak shvatiti da su to samo stvari, dapače da mu može biti lijepo i bez njih, kao što se osjetimo u blaženoj slobodi kada skroz promoćeni više nemamo što čuvati, ili kao što nam ponekad čak i nemili prekid struje na dobro dođe da, umjesto buljenja u ekrane učinimo nešto lijepo za obitelj ili za svoju dušu, pa makar to i ne bila baš povećana "proizvodnja" djece!

*Mit i blagoslov Božji
nek vas prate
i u novoj godini!
Uredništvo "Marije"*

I tako smo opet na tragu one stožerne nedoumice čovjekove: imati ili biti? Imati novac, stvari, materijalni standard, gospodarsku i kupovnu moć ili biti čovjek, čovjek za druge, voljeti i biti voljen, živjeti i omogućiti život? Drugim riječima: odveć se usjetovati i radovati stvarima te postati njihov ovisnik ili se radovati osobama u slobodi njihovoj i svojoj?

PRASAK RADOSTI

Kroz došašće, na diljem Hrvatske omiljenim zornicama i posebno kroz božićnu devetnicu ("novenu"), više puta se čita i razmatra o predivnu susretu Marije i Elizabete koji nam donosi pred oči "lančana eksplozija radosti", veličanje i blagoslovljanje. A baš na zadnji dan devetnice evanđelje nam pripovijeda o rođenju sv. Ivana Krstitelja te kako su se prijatelji i rodbina radovali s Elizabetom kojoj "Bog obilno iskaza dobrotu". Ali tog jutra čujemo i Izaiju: "Tvoj će se Bog tebi radovati" (Iz 62, 5). A na Badnjak: Zaharijin "Blagoslovljen Gospodin Bog Izraelov, što pohodi i otkupi narod svoj!" (Lk 1, 68).

Božić (= mali Bog) jest Bog koji za nas posta "malenim" čovjekom, sagnuo se k nama da bi nas podigao u svoj naručaj, i tako postade "svijeta Razveselitelj".

Božić je stoga prije svega i iznad svega poziv: Koliko god je moguće, valja nam se odmaknuti, upravo "odvezati" od stvari, a radovati se osobama, Bogu i ljudima!

I vjerovati, upravo iskusiti, da se Bog raduje nama - tebi, meni, svakom čovjeku.

Jedna od najvećih nesreća suvremenog čovjeka upravo je u tome: sve smo

manje spremni i sposobni radovati se jedni drugima pa onda to strašno pomanjkanje, tu pravu jamu svoje duše, pokušavamo zatrpiti stvarima. Tu najgoru sezonsku predbožićnu gripu uvezli smo kao pošast sa Zapada: komercijalizirali smo Božić, prizemljeno nestrpljivi "započinjemo" ga čak i prije početka došašća. I, gle, čuda: troše li Hrvati, troše, za tolike nepotrebne stvari čak i novac koji nemaju, po svjetskim skijalištima uplaćuju na kredit, jer je to "in", mada neki i ne stanu na skije:

Trošimo se sve više i više

Ničega i nikoga nam nije dosta,

a sve je u tome - recimo to tiše

za sebe nam ništa od sebe ne osta!"

(J. Jurjević)

SPOSOBNOST USPRAVNA HODANJA

Ubijamo dijete u sebi (a isti autor o sebi svjedoči nešto što bi bilo lijepo izabrati sebi za božićni program: "Nikada nisam dopustio da u meni umre dječak!"), ne dopuštamo djeci da budu djeca, odstranjujemo im, lakše od bolesnih krajnika, zdravu djetinju sposobnost radovanja malim stvarima, a onda licemjerno ustanovljujemo činjenicu da današnja djeca toga u sebi nemaju, da se upravo takva rađaju!

Drugi pjesnik s istog otoka napisao: "Za uspravno stajanje dovoljne su dvije stope zemlje, za klečanje treba više, za puzanje - najviše!" Bojim se da će naš naraštaj na Sudu biti ozbiljno prozvan i osuđen zato što ne razvijamo u djeci "sposobnost uspravna stajanja", nego ih, nasuprot tome, treniramo za vlastita "klečanja" (pred materijom, a ne pred Bogom) i za svakojaka naša puzanja, pa im je sve malo i posvuda tijesno, i sve

im je dosadno, i blesavo, i sve im je - svejedno! "Tako je teško biti star, a biti mlad!" - dodaje veliki Tin. A kako je tek strašno biti još dijete - a već biti star!

Roditelji im uskraćuju sebe, svoju pozornost, svoje vrijeme, svoje prijateljstvo i onda pokušavaju iskupiti nečistu savjest skupim i često nepotrebnim darovima, uključujući i one pod božićnim borom. Em je ta prirodna darežljivost zapravo - samodarivanje, puka "robna razmjena", i to često robe vrlo sumnjive vrijednosti, pri čemu nam ni na kraju pameti nisu gladni i siromašni, i što je tu plemenito i kršćanski? Em pokušavamo tim darivanjima prikriti bolno spoznanje da se više ne znamo radovati ljudima, jedni drugima. Ali, ako nemamo sebe, ako nemamo odnose, ako nemamo jedni druge, ako su mnogi - a jesu na žalost - za volju onoga "imati" zaplijenili sebi čak svog brata i(li) sestru, onda smo tek katastrofalno siromašni i svi šleperi i kontejneri ovoga svijeta natrpani božićnim darovima ne mogu ispuniti tu prazninu!

Dragi štioče lista s jubilejskom pozlatom i pod lijepim imenom Najljepše i Najradosnije među stvorovima ljudskim po kojoj svijetu dode najradosnija vijest, Radost sama, želim ti radost Božića u radovanju ljudima. I u istinskom radovanju Djetetu i djeci. Želim ti radost Božića u obveseljavanju ljudi, da budeš i ti svijeta razveselitelj, počevši od najbližih, ali ne isključujući najpotrebnije. Želim da se u blagdanskim susretima i čestitanjima uistinu raduje - samo jedni drugima.

U jednu riječ: želim ti da se Bog tvoje tebi raduje!

Stanko JERČIĆ

Gospina jagodica

Physalis alkekengi

Gospina jagodica, mjehurica ili pljuskavac raste među grmljem, po šumama i lugovima, uz putove i na poljima. Podanak ima razgranani i vodoravan, a iz njega se razvija uspravna i razgranana, ponekad i nerazgranana stabljika, s trokutastojolikim listovima. Cvjetovi joj nastaju pojedinačno. Zvonolika su oblika i prljavozelene boje, a plodovi su joj okruglaste sjajne crvene bobice veličine trešnje, umotane u veoma napuhanu crvenkastu čašku.

Latinsko ime *physalis* dolazi biljci od grčkoga: *fisa* = mjehur, prema izgledu napuhane crvenkaste čaške. Hrvatski naziv *Gospina jagodica* sigurno je dobila zbog svoje ljekovitosti. U bobama, naime, koje su jestive, ima mnogo limunove kiseline, ali joj je čaška otrovna, pa treba paziti da se ne dođe s njom u dodir.

Mario CRVENKA

Tako Gospa radi

Kao mladića očaravao ga je i zanosio svijet. Okaljao je svoju mladost, raspustio nagone, pameti dopustio da se zamračí sumnjama, volju sputao grijehom, vjeru u sebi uništio, moral do kraja ubio... Međutim, najednom se u njemu dogodio zaokret. U 18. godini našao se u pariškoj katedrali Naše Gospe. Ušao je u nju da bi pronašao kakav argument protiv kršćana, ali je milost Božja djelovala u njegovu srcu. Bilo je to 25. prosinca 1886. Kao da mu to nije bilo dovoljno, pa je došao ponovno. Šetajući ulicama svratio je na *Večernju*: "Dječaci crkvenog kora u malim ministrantskim košuljicama s pitomcima sjemeništa sv. Nikole upravo su počeli nešto pjevati za što sam kasnije doznao da je *Magnificat*. Stajao sam među mnoštvom do drugog stupa kraj ulaza u kor, desno, na strani sakristije. Tu se zbío događaj, koji vlada cijelim mojim životom. U jednom trenutku moja je duša bila potresena. I ja sam vjerovao..."

Riječi Marijina *Veliča*, koje su odjekivale ispod svodova pariške katedrale, nevjernog Paula Claudela (+1955.), poznatoga francuskog majstora pera i diplomata - konzula, veleposlanika i svjetskog putnika pretvarale su u novog čovjeka. I nije išlo baš tako glatko. Međutim, nakon četiri godine, ponovno na Božić, Gospa ga je potpuno preporodila. Učinila je čudo! Pomirio se sa svojim Bogom u sakramentu pomirenja i pristupio k stolu Gospodnjemu. I do smrti je ostao savršeno vjeran. Češće

je dolazio u parišku stolnicu i u njoj sudjelovao u misnim slavljima. Povjeravao je Gospodinu svoje radošti i tjeskobe, a često je zazivao i nebesku Majku, koju je otada posebno ljubio i štovao. Proučavao je bogoslovlje. I apostola Pavla, i Tomu Akvinskoga i Alberta Velikog... Ali ga nijedan od njih nije toliko naučio koliko Gospa. U njoj je vidio "ravan uspon prema Svjetlu"! Priznaje kako mu je ona bila stalno pravi učitelj. To se može osjetiti u njegovim dramama, govorima i esejima, egzegetskim raspravama i na vjerobraniteljskim stranicama. U svima je njima nazočna Marija, koju naziva Knežinjom, Ladom, a najviše Gospom i Gospodaricom.

Tako to Gospa radi. Jednoga očara ljepotom, drugoga osvoji dobrotom i - svakoga obdari mirom.

K. JOLIĆ

Marija u djelu Bernarda iz Clairvauxa (2)

U prethodnom broju „Marije“ slijedili smo Bernardovu misao o moći Gospina zagovora, o njezinoj posredničkoj ulozi između Boga i čovjeka po tomu što je Sinu Božjemu posredovala ljudsku narav. Svoje postavke o Marijinoj osobi i ulozi Bernard temelji na svetopisamskoj datosti i bogoslovnom nauku o Kristu i njegovu utjelovljenju. Marijina veličina i dostojanstvo temelje se na otajstvu utjelovljenja po kojem Sin Boga vječnoga postaje Sinom ljudskog stvorenja, Djevice Marije.

„Dobro razmisli čija je ona majka. Dokle dopire tvoje divljenje glede njezine čudesne veličine? Zacijelo do mjere da je ti sam ne možeš dostojno hvaliti kako bi trebalo. I ne samo ti, nego i sami Bog, najviša istina, zar je nije smatrao dostojnom da bude uzdignuta iznad anđeoskih kora, budući da je Bogorodica. Nije li Marija nazivala svojim Sinom onoga koji je Bog i Gospodin nad anđelima?“

Bernard hvali Marijinu odličnost, veliča njezine kreposti i nutarnju raspoloživost, posebno pak njezino djevičanstvo i poniznost. U sjeni tih dviju kreposti odvija se Marijin život. U prenesenom smislu, Marija je poput vodovoda koji seže do čistih izvora božanske milosti, da bi je dovela do vjernika snagom svoje žarke pobožnosti i čistoćom svoje prošnje. Prema Bernardovu učenju, sam Bog je htio da sve primimo preko

Marijinih ruku, tj. snagom njezina zagovora. U tom posredničkom poslu Marija djeluje pod utjecajem ljubavi koja, ukoliko je svetost, povezuje ju s Bogom, a ukoliko je milosrđe sjedinjuje ju s ljudskim stvorenjima. Odatle i potreba da se kršćanin molitvom obraća bl. Djevici Mariji. To Marijino posredništvo prema Bernardovu učenju nije apsolutno u smislu da bi priječilo izravno obraćanje Kristu i njegovo posredništvo. Naprotiv, ono potiče vjernike da se sami obraćaju Kristu, koji je po svojoj naravi jedini posrednik između Boga i ljudi.

„Možda se bojiš približiti Kristu? Ipak je tvoj brat dionik tvoje ljudske naravi u svemu kušan osim u grijehu. Milosrdan prema tebi. Tog brata darovala ti je Marija. Možda se bojiš božanskog veličanstva koje u Kristu prebiva, jer iako je postao čovjekom, nije prestao biti Bogom. Želiš li imati jednog odvjetnika da mu se približiš - obrati se Mariji.“

Po Bernardovu mišljenju, Sin će uslišati prošnju svoje majke pa će na taj način molitva biti uslišana od Boga. Riječ je o posredništvu koje je posebno učinkovito na psihološkom planu, jer potiče na molitvu i na utjecanje božanskom milosrđu.

POGLEDAJ ZVIJEZDU - ZAZOVI MARIJU

Bernard potiče kršćane svoga vremena da se u svojim potrebama obraćaju Majci Božjoj, da će kod nje naći sigurno utočište. Treba joj se obratiti punim pouzdanjem u njezin zagovor, jer ona je kao zvijezda koja rasvjetljuje čitav svijet te zagrijava naš duh, čini da se napreduje u kreposti, a napuštaju mane. Poznata je Bernardova preporuka vjernicima da uprave svoj pogled prema Gospi, kao što pomorci upravljaju svoj prema zvijezdi Danici koja im pokazuje smjer prema luci.

„O ti koji na ovom svijetu više kročiš kroz bure i oluje negoli bodaš po zemlji, upravi svoj pogled prema sjaju te zvijezde, ako ne želiš da te oluja potopi. Ako navale na te valovi kušnje, ako te bace na grebene nevolja, pogledaj zvijezdu, zazovi Mariju. Ako te valovi oholosti, sebeljublja, laži i zavisti bacaju s jedne na drugu stranu, pogledaj zvi-

jezdu, zazovi Mariju. Ako li srdžba, lakomost i požuda tijela potresaju ladicom tvoga života, zazovi Mariju... U pogiblima, u tjeskobama, u dvojicama misli na Mariju, zazivaj Mariju.“

BEZ GRIJEHA ZAČETA?

Bernard nije bio pristaša nauka prema kojemu je Marija od prvog trenutka svoga života bila očuvana od iskonskoga grijeha. U tom smislu pisao je svećenicima u Lionu, koji su slavili blagdan Marijina začeća, opominjući ih da ta svetkovina nije zasvjedočena u predaji prvih kršćanskih stoljeća, da je nepoznata u cijeloj Crkvi i da nije sukladna razumnoj razmišljanju. Njemu je bilo važno da se ne pretjerava u štovanju Majke Božje iznad onoga što je opravdano i prikladno. Gospa ne treba lažne časti. Sljedeći sv. Augustina, Bernard je tvrdio da je Marija bila izuzeta od aktualnih grijeha. Po njegovu mišljenju, bilo bi nemoguće da netko bude izuzet od iskonskoga grijeha,

budući da se svako začeće događa pod utjecajem tjelesne požude. Pritom treba naglasiti da u Bernardovo vrijeme nauk o Marijinu izuzeću od iskonskoga grijeha nije bio dovoljno teološki proučen. Još uvijek nisu bile riješene poteškoće povezane s općenitošću grijeha i općenitošću otkupljenja. U tom pogledu on sažima svoju misao.

„Časti neporočnost njezina tijela, svetost njezina života: divi se plodnosti jedne Djevice, štuj njezina božanskog Sina. Uzvisuj onu koja ne upozna požudu pri začeću ni bol pri radanju. Propovijedaj o onoj koju časte anđeli, žude puci, navješćuju patrijarsi i proroci, koja je izabrana između mnogih i koja bi draga svima. Uzvisuj onu koja je našla milost, onu koja je posrednica spasenja, obnoviteljica vjekova. Uzvisuj onu koja bi uzvišena u kraljevstvo nebesko.“

Što se tiče Marijina uznesenja, Bernard se izražava pozitivno iako nije jasan glede sudbine njezina tijela. Takvo je u njegovu vrijeme bilo i općenito mišljenje Crkve. S poštovanjem slavi dan u koji je Djevica bila uzeta s grešnog svijeta te prouzrokovala veliku radost i slavlje na nebu. Pošla je pred vjernicima na nebo i njih potiče da slijede njezin primjer po završetku svoga života.

Bernard spada među pobožne službenike svete Marije koji je u mnogome doprinio da naglasi važnost njezine prisutnosti i njezinu ulogu u povijesti spasenja kao i korisne plodove koje pobožnost prema Gospi može donijeti u životu nekog kršćanina. Za njega je vrijedilo pravilo da vjernik bolje traži i lakše nalazi Boga "molitvom nego raspravom".

dar-ko

Od žene rođen

Crkva na svetkovinu Bogorodice Marije, 1. siječnja, u misnom bogoslužju naviješta kratki odlomak iz Poslanice Galaćanima (4,4) koji započinje svečanom tvrdnjom: „*Kad dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga: od žene bi rođen, Zakonu podložan da podložnike Zakonu otkupi te primimo posinstvo.*“

Rijetki su koji u tome prepoznaju najstariji novozavjetni marijanski tekst. Nastao je, najvjerojatnije, oko g. 48. u Efezu. Dakle, prije prvoga crkvenoga sabora u Jeruzalemu. Drugi svetopisamski tumači njegov postanak pomiču desetak godina kasnije, u vrijeme pisanja Poslanice Rimljanima. Ali, bez obzira na prijepore o vremenu nastanka, to je prvo svjedočanstvo o Mariji u Novom zavjetu pa i zbog toga zaslužuje posebnu pažnju. No, ne samo zbog toga.

DUBOKE ISTINE I ŠIROKA PERSPEKTIVA

Pavao je u Poslanici Galaćanima „*prenio ono što je i primio*“, tj. vjersku istinu koja je već postala sastavni dio predaje drevne Crkve. To je prvo oslikavanje Marijine uloge u povijesti spasenja. Oslikavanje Marijina božanskog materinstva, što je temeljna istina mariologije i marijanske pobožnosti. Taj kratki Pavlov ulomak sadrži duboku poruku o Isusovu otajstvu, otvara široke perspektive za mariologiju, ali donosi i utješnu poruku svakom kršćaninu.

Razmatrani tekst stvarno je kratak, ali za nas vjernike donosi neočekivana iznenađenja. Prije svega, taj najstariji marijanski tekst u Novom zavjetu uopće ne navodi Marijino ime nego koristi općenit naziv „žena“. A i to, kao da je samo nuzgredno spomenuto u nizu Pavlu omiljenih suprotstavljanja dvojaca, tzv. dijatribi: Zakon - milost; ropstvo - sloboda. Staromu židovskom Zakonu suprotstavlja kršćanski zakon slobode u Kristu. Kao što smo nekoć bili robovi pod Zakonom, sada smo djeca Božja posinjena. To nam svjedoči Isusov duh koji prebiva duboko u nama.

Pavlu je bilo važno o tome jasno pisati kršćanima u pokrajini Galaciji jer su među njima djelovali i drugi navjestitelji koji su govorili da su kršćani, i nakon što su povjerovali u Krista, dužni opsluživati stari Mojsijev zakon. Pavao žestoko ustaje protiv takva naučavanja i u tom suglasju navodi da je Krist „rođen od žene“. Po tome je on, upravo po toj „ženi“, baštinik svih obećanja danih Davidu i Abrahamu u prilog svih naroda. Tako je Marija priključila svoga sina Isusa tome nizu Božjih obećanja.

Pavao je želio upozoriti Galaćane, a preko njih i sve koji će povjеровati njegovoj riječi, da Isus može učiniti Božjim baštinicima i posvojenom djecom Božjom one koji su bili pod židovskim zakonom jer je i sam pod njim rođen. Naglašavanje da je rođen od žene i Zakonu podložan, konkretno znači da Krist pripada i tjelesno, a ne samo pravno, narodu koji je u tom trenutku bio podvrgnut Zakonu.

Tu je sadržano duboko otajstvo Isusa, Božjega poslanika i našeg otkupitelja. Ali, tu se i za nas otvaraju veoma široke

vjerničke perspektive: ako je Isus sasvim stvarno i tjelesno ušao u ljudsku obitelj i postao nam brat u čovjешtvu, „*nama u svemu jednak osim u grijehu*“, i istovremeno onaj koji nas čini baštinicima obećanja, onda to dostojanstvo dugujemo Mariji, njegovoj majci. Jer, ona je Gospodina slave učinila našim bratom, kako to lijepo i pobožno reče sv. Franjo Asiški.

MARIJINI TRAGOV U ISUSOVOJ LJUDSKOSTI

Isus Krist je pravi Bog, ali i pravi čovjek. I zbog toga je u evanđeljima ocrтана njegova profinjena, ali i krhka ljudskost: njegova ljudska slabost ovisna o drugim ljudima od jaslica do križa; njegovo umaranje, žeđ i glad na putovanju Galilejom, Judejom i Samarijom; drhtanje i znojenje krvavim znojem u Getsemaniju; nježnost prema onima koje

je posebno volio, osobito Ivana, Petra, Lazara, Martu i Mariju, Dvanaesticu, svoju majku...

Duboko suosjeća s udovicom iz Naima koja plače u sprovodu sina jedinca (Lk 7, 11-17). Vjerojatno je u tom trenutku pomislio i na svoju majku koja će morati proživljavati njegovu okrutnu smrt. To prirodno, duboko ljudsko, suosjećanje s ljudima, osobito s patnicima, naslijedio je od Marije, svoje majke. I na to je mislio Pavao kad naglašava da je „*rođen od žene*“.

NOVI ZAKON, NOVA ŽENA

Pavao ne govori da je Isus „*rođen od Marije*“, nego jednostavno „*rođen od žene*“. I to je učinio namjerno, jer time želi uputiti prvorazrednu vjerničku poruku. U pozadini takva govora zasigurno je smjeranje na dramu s prvom „*ženom*“ u Knjizi Postanka 3, 15 i najavi druge „*žene*“ koja će u punini vremena roditi svijetu Spasitelja. O njemu Pavao u istoj poslanici Galaćanima veli: „*Obećanja su dana Abrahamu i njegovu Potomku. Ne veli se 'i potomcima', kao o mnogima, nego kao o jednomu, to jest Kristu*“ (Gal 3, 16).

Tako nam Pavlov izraz „*rođen od žene*“ otkriva božanski plan spasenja i ocrtava Marijin udio u njemu. Mariji dugujemo Isusov ulazak u čovječanstvo, ali i u krug Božjih obećanja. Ali u njemu se krije, također i tajna našeg ulaska u Božju obitelj. Po Mariji Isus postaje čovjekom, a mi postajemo djeca Božja oslobođena staroga ropstva Zakonu. Dubine tog otajstva vjerom spoznajemo i u ovo božićno vrijeme molimo Boga da ga sve većim žarom srca ljubimo.

Marko BABIĆ

Gospina vrata

Prema svjedočanstvu naknadno unesena zapisa u rukopisnom kodeksu *Historia Salinitana* povjesničara Tome Arcidakona, drvorezbar Andrija Buvina (prva polovica XIII. st.) postavio je, na bladan sv. Jurja, 23. travnja 1214., romaničke vratnice na ulaz splitske katedrale Uznesenja Marijina. Visoke 530 i široke 360 cm, sastoje se od dvaju krila. Četverokutne kasete, na kojima se nalaze izrezbareni prizori, izrađene su od orahova drva i postavljene na hrastovu podlogu. Svako krilo ima po 14 kasete, po dvije u sedam redova. Omeđene su odvojenim okvirima s motivima stilizirane scrolike vinove loze na kojima je ispleten vijenac grozdova s ljudskim likovima, kao beračima grožđa, i životinjama koje se hrane bobicama, ili vinove loze u kojemu se naziru maštoviti polulikovi među pupoljcima i lišćem. Svaka je kaseta uokvirena blago oblim daščicama iznad kojih se ritmički izmjenjuju ukrasi stiliziranog akantova lišća i romaničkog vijenca u obliku pletenice. Na kutovima između kasetnih polja izbočene su kuglice oko kojih se ovi ja ukrasni vijenac.

OD BLAGOVIJESTI DO UZAŠAŠĆA

Raspoređujući 14 prizora od Blagovijesti do Uzašašća, Buvina je postigao pregleđnu kršćansku ikonografsku cjelovitost i jedinstvo osobnoga umjetničkog stila. Na lijevom krilu, odozgo prema dolje, prizori su iz Isusova djetinjstva i

javnog djelovanja, od Navještenja do uskrsnuća Lazarova; dok su na desnom krilu, odozgo prema dolje, prizori od Isusove muke do Uzašašća.

Likovi su prikazani u nekoliko osnovnih romaničkih modela koji se ponavljaju u pojedinim prizorima. Ponekad su stilizirani, rijetko idealizirani, najčešće plosnati, anatomski neproporcionalni, omeđeni kazetiranim okvirom, nanizani vodoravno po modelu izokefalije da se ne pokrivaju.

Prema zakonitostima romaničkoga likovnog izražaja, adicijskom primjenom slaganja reljefnog niza u zajedničku cjelinu, izrezbario je zasebne likovne prizore koji postaju sastavni dio kompozicijske cjeline. U njima je, prema pravilu subordinacije, posebno istaknuo glavne figure koje nose uprizorenu scenu. Koristeći se zakonom redukcije, u stilu romaničke reljefne ornamentike, a zbog nedostatka

prostora, za svaku scenu odabrao je samo bitne nositelje radnje, koje je uprizorio u najnužniji ambijentalni okvir bez iluzionističke perspektive, kao prepoznatljivo mjesto radnje, s istaknutim atributima, kao znakom raspoznavanja. Ako umjetničkom načinu lineranoga prikazivanja pojedinih biblijskih scena nadodamo i način kadriranja, koji svaki prizor uokviruje u zasebnu cjelinu, dobili smo klasičnu romaničku likovnu formu prikazanu u reljefnoj plastici bez osjećaja arhitektonske dubine prostora.

Nasuprot opširnom tematskom događaju, postavljajući svaki pojedini prizor u dvostruki okvir, prema pravilima svoga vremena, jasnom preglednošću drvorezbarske reljefnosti, u kojoj igra svjetla i sjene daje tajanstvenu živopisnost, Buvina je uspio začeti svetopisamski tekst u skladnu cjelinu, tako da mu svaki odabrani likovni prizor tumači zasebni događaj, a cjelovite vratnice prikazuju život Isusov od Blagovijesti do Uzašašća. Ako umjetničkom opisu nadodamo autorove vjerničke i ljudske emocije, koje oživljuju statične scene i cjelokupni motiv približuju gledateljima, onda su vratnice sakralno umjetničko djelo koje, kao otvorena srednjovjekovna *Biblia pauperum*, enciklopedijski tumači povijest spasenja, tako da svaki vjernik, promatrajući prizor po prizor, može jednostavno pročitati ponuđeni biblijski sadržaj.

Kao glavni sudionik u povijesti spasenja, na prvoj kazeti, Gospa je, od Blagovijesti do Uzašašća, sputnica svoga Sina. Tako su te vratnice zapravo Gospine raširene ruke koje vjernike upućuju do Isusova oltara.

PRIKAZ ISUSOVA ROĐENJA

Ako od 28 uokvirenih motiva odabere-mo jedan koji će, s umjetničke i vjerničke strane, protumačiti Gospinu ulogu u povijesti spasenja, to je zasigurno drugi reljef, koji prikazuje Rođenje Gospodinovo.

Motiv Rođenja prikazan je u trima manjim prizorima postavljenima dijagonalno s tim da u središnjim prostoru, u polusjedećem položaju, dominira Gospa na postelji. Dok je desnu ruku položila na koljeno, lijevu podiže prema pletenoj košarici od pruća i, uzdignute glave i pogledom prema vjernicima, pokazuje Dijete. Iznad košarice vol i magarac svojim dahom griju Novorođenče. Emocionalna povezanost između Majke i Djeteta, koji se licima gotovo dodiruju, kao da prelazi na vjernike koji promatraju božićni događaj, iako nisu na prizoru. U lijevom gornjem kutu, pružajući ruke prema košarici, prostor upotpunjuju dvojica pastira. Dok dvije porodilje, u donjem desnom prostoru kupaju Isusa u ovalnoj posudi, Josip, kao svjedok, sjedeći promatra čarobni prizor. A umjetnička ruka A. Buvine, lijevo pri dnu, podiže ljiljan kao simbol bezgrešnog začeca.

Skladan poredak svetopisamskih prizora i odabir stilizirane ornamentike jedinstven je primjerak u europskoj romaničkoj drvorezbarskoj likovnoj umjetnosti. Ako nadodamo da su drvene vratnice po europskim katedralama nestale u naletu gotičke i renesansne brončane kiparske tehnike, onda su splitske drvene vratnice A. Buvine posljednji primjer sakralne reljefne plastike.

Ante Branko PERIŠA

Uloge u obitelji

Božić veseli i okuplja obitelj. Djeca se raduju dolasku malog Isusa, kićenju bora, pravljenju jaslca. Ispod bora je zanimljivo i neobično društvo. Svatko ima svoju ulogu koju će bar za neko vrijeme odigrati u blizini djeteta koje predstavlja Isusa. Kad bih birala uloge, dobro bih se zamislila: Marijinu svetost, nevinost, čistoću i poniznost uz najvjestije glumačke sposobnosti teško je odigrati. Pravednost i radišnost sv. Josipa tko može predočiti? Ostaju uloge vola i magarca.

Jednom kad sam taj zadatak zadala djeci, najviše je bilo magaraca. Bilo je, doduše, i kraljeva, a ostalih uloga znatno manje. Što je značio malom Isusu svaki od njih, to najbolje znaju on i njegovi roditelji. A vi, dragi čitatelji, pokušajte izabrati ulogu koja bi vama ove godine najbolje pristajala u živim jaslicama. Mnogi su već umorni od svojih uloga na pozornici života, pa bi se mogli malo i zabaviti razmišljajući gdje je kome mjesto u betlehemske špilji. No, ne zaboravite, uloge su veoma zahtijevne. Tko je tako uporan kao magarac, snažan kao vol, umiljat kao janje, pitom kao ovca, dostojanstven i mudar poput kralja, prirodan kao pastir, raspjevan kao anđeo...?!

Ne znam gdje ćete se vi naći, u kojoj ulozi... U živim jaslicama uloge prepuštam vama, a ja ću pored Isusa biti ono što jesam. On je sa mnom svaki dan. Zove me, da ga primim i otvorim

mu svoje srce. Želi da mu ispričam sve što mi je na duši, da zastanem kraj njega i oslušujem tišinu srca. Tako združeni zajedno kročimo u život. S njim je ljepše i osmišljenije doživjeti i sivilo svakodnevice u kojoj svatko ima svoju ulogu.

MUŠKO I ŽENSKO STVORI IH

Čuli smo ovih dana o uvođenju zdravstvenog /"pre"/odgoja u naše škole. Roditelji su pozvani da se kod ravnatelja raspitaju i pogledaju što je to u škole ušlo i što će to njihova djeca učiti. Neki ravnatelji ne vjeruju da će njihovi nastavnici provoditi nametnuti program, jer ih drže dovoljno mudrima i čestitima. Ali to i je kamen spoticanja. Takvu gradivu nije mjesto u udžbenicima naše djece. Jedan tata, profesor sociologije i filozofije, otac četvero djece, kaže da je pred svim tim zbunjen. A kako i ne bi

bio, kad je opredijeljen za život te osjeća i živi ono što mu je Bog dao: da bude otac obitelji dušom, srcem i tijelom. Takve zasigurno zbunjuju mogućnosti izbora novih uloga i sloboda rodnog opredjeljenja... Biti nam je ono što jesmo. U ovoj situaciji ni vol ni magarac, nego zbunjen roditelj.

KAO MARIJA

I Marija je bila zbunjena na Gabrijelov pozdrav pa ga je pitala, kako će to biti kad ona muža ne poznaje, jer je odlučila živjeti u čistoći i sva se predati Bogu. Marija je bila Božji izbor. Njezina poniznost i poslušnost preduvjet su za ostvarenje Božjeg nauma. Traži li se od nas poniznost, poslušnost i prihvaćanje odgoja koji djecu upućuje na samozadovoljavanje, pornografiju, kontracepciju, spolno zadovoljavanje kao hranu kojom se utažuju tjelesne potrebe bez dodira duše i cjelovita predanja u ljubavi odabranoj osobi? Mladi najčešće postavljaju pitanje, zašto ne uči u spolne odnose prije braka. U predloženu zdravstvenom odgoju na to se ne odgovara, nego im se nude sredstva za zaštitu od trudnoće i upućuje ih se na slobodno upuštanje u spolne odnose kad god i s kim god požele s upozorenjem da obavijeste svoje odabranike ako je u pitanju kakva zaraza. Spolnost nije za igranje. Ona je dragocjeni Božji dar, izraz ljubavi kojim se prenosi život. Gdje je Ljubav ondje je i život. Tko je protiv života, taj je i protiv ljubavi. Tko je za ljubav koja bježi od života, ne ljubi i nije upoznao ljubav. Ljubav se ne sastoji u zadovoljavanju osobnih tjelesnih potreba i uživanju u sebi, nego u prihvaćanju druge osobe

kroz služenje, darivanje, odricanje i dijeljenje koje rađa plodovima života.

OD ŽENE BI ROĐEN

Bog je htio k nama doći kao čovjek i roditi se od žene. Rodio se u obitelji. Imao je mamu i tatu, ne dvije mame ni dvojicu tata. Ne roditelja A i B, nego Mariju i Josipa. Obitelj je bila prvo okruženje u kojem je novorođeni Bog započeo ovozemaljski život u liku čovjeka. Najbolje je znao što je u čovjeku. Zna on i danas što je u čovjeku, samo mi ne znamo, ali naslućujemo da je nauk koji se našim mladima nudi u zdravstvenom odgoju drukčiji od onoga što smo učili na vjeronauku i u svojim obiteljima. Zato ne smijemo prihvatiti ulogu promatrača i ostati nijemi na pozornici života te zbunjeno gledati s dužnim poštovanjem novoga trojanskog konja koji u sebi ne skriva ratnike nego novu ideologiju koja ratuje s tradicionalnim, već prokušanim odgojem i opredjeljenjem za civilizaciju života i plodne ljubavi iz koje Stvoritelj u majčinu krilu, od oca i majke tka novi život. Od oca i majke, ne od dviju majki i dvojice očeva...

Isus se rodio u štali, a ne u palači. Za njega nije bilo mjesta u svratištu. Zahvaljujem mu danas zato što nije izbjirljiv i što je u stanju doći i u štalu. Lijepo je imati ureden stan, obojene zidove, skladan namještaj... Međutim, to ne može svatko imati. Sve to nije ni trebalo Isusu. On traži malo prostora u našim srcima, otvorena vrata našeg srca i našu dobru volju. Dolazi u štalicu, na slamicu. Oštru i neudobnu. Tako je i s našim srcima. Dolazi svakome tko ga želi primiti.

Danijela DE MICHELI VITTURI

O Kristovoj poruci Crkva je razmišljala od početka. Nju je vjerno i potpuno prenosila s naraštaja na naraštaj te se brinula za cjelovitost poklada vjere. Važnija vjerska pitanja rješavala je na crkvenim zborovanjima na kojima su sudjelovali biskupi, apostolski nasljednici u navještau Radosne vijesti. Dok je razglabala istine o Kristu Bogu i čovjeku, o stvarnosti njegova utjelovljenja, Crkva je osvijetlila istine i o Majci Isusovoj, koja mu je podarila ljudsku narav. Tako su opći crkveni sabori od 4. do 7. stoljeća riješili najvažnija pitanja o Presv. Trojstvu, o Isusu Kristu i o bl. Djeviци Mariji te tako utvrdili poklad vjere koji i mi danas baštinimo.

DJELO DUHA SVETOGA

U obrascu vjeroispovijesti prve Crkve, u našem tzv. *Apostolskom vjerovanju*, ispovijedamo vjeru da je Isus Krist *začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice*, da je pravi Bog i pravi čovjek. Kao Sin Božji on je odvijeka Bog, a začecem u krilu Djevice Marije postao je čovjekom. To se dogodilo djelovanjem Duha Svetoga, na jedinstven i prirodno neprotumačiv način. U "punini vremena" (Gal 4,4) Duh Sveti ili Duh Božji, tj. sam Bog oživotvorio je krilo bl. Djevice Marije pa je bez čovjekova sudjelovanja začela i rodila Isusa, Sin Božjega odvijeka. U Isusu čovjeku, dakle, nalazimo osobu Sina Božjega od samog početka njegova zemaljskog postojanja. Budući da je Isus Krist odvijeka Sin Božji, opći crkveni sabor u Efezu g. 431. dao je Mariji naslov *Bogorodice*, tj. *Majke Božje*.

Sukladno s apostolskom vjerom i učenjem crkvenih otaca, priznao je kao vjeru i nauk Crkve "da je Gospodin naš Isus Krist, Sin Božji Jedinorođeni, savršeni Bog i savršeni čovjek po razumnoj duši i tijelu, prije vjekova rođen od Oca po božanstvu, a u posljednjim danima radi nas i radi našega spasenja (rođen) od Djevice Marije po čovještvu, istobitan s Ocem po božanstvu, a istobitan s nama po čovještvu. Jer, dogodilo se jedinstvo dviju naravi; stoga ispovijedamo jednoga Krista, jednoga Sina, jednoga Gospodina. Po ovom svojstvenu jedinstvu priznajemo da je sveta Djeвица Roditeljka Božja (*Theotokos - Dei Genitrix* = Bogorodica), jer Bog Riječ (*Logos - Verbum*) utjelovio se i učovjčeo, te iz samoga začeca sebi ujedinio hram koji je od nje uzet." Zbog toga "se sveti oci nisu nikad dvoumili nazivati svetu Djevicu Bogorodicom (*Theotokos*) ne u smislu da narav vječne Riječi i Kristovo božanstvo crpe svoje podrijetlo od Djevice, nego u smislu da se *Logos* rodio u tijelu i od Marije uzeo sveto tijelo usavršeno s razumskom dušom, koje bi ujedinjeno s božanskom osobom na hipostatski način".

BOG NE MOŽE IMATI LJUDSKU MAJKU

Ocima koji su bili nazočni na Efeškom saboru bilo je jasno da Bog kao Bog ne može imati ljudsku majku. Naslov Bogorodica ne znači da je Marija izvor i počelo Isusova božanstva, nego da je ona majka Utjelovljene Riječi (*Logosa*), prava majka jednoga čovjeka koji je u isto vrijeme Bog. Budući da je Majka Isusa Krista, koji je u isto vrijeme Sin Božji, iste naravi s božanskom Riječi, Marija se može zvati Bogorodicom. Naslov *Bogorodice* radije upotrebljava kršćanski Istok, a *Majke Božje* kršćanski Zapad.

Izvori istine o Marijinu bogomajčinstvu sežu u Novi zavjet. Iako naslov Bogorodice u Svetom pismu nigdje nije izričito donesen, da ona to jest lako se uvjeriti na temelju evanđeoskih tekstova. Iz evanđelja koja opisuju Isusovo djetinjstvo (Mt 1-2; Lk 1-2) očito je da je Marija prava majka Isusa Krista. Budući da je majka Isusova (usp. Mt 1, 16), a Isus je Sin Božji (Lk 1, 35), pravi Bog (usp. Iv 1, 18), Marija je Majka Božja ili, kako veli Elizabeta, "Majka Gospodina mojega" (Lk 1, 42). I crkveni oci, koji se oslanjaju na svetopisamske tekstove, uče da je Isus *začet od Marije, prema Božjem planu spasenja, iz loze Davidove i od Duha Svetoga* (sv. Ignacije Antiohijski). On je *sišao s nebesa* (sv. Irenej Lionski), što znači da postoji i prije nego se u ljudskom tijelu pojavio na zemlji i da se stvarno utjelovio.

OBRAZLOŽENJE VJERSKE ISTINE

O tome je li Marija Bogorodica, prvi kršćani nisu posebno razmišljali. Onoliko im je to bilo jasno koliko su u Isusu vidjeli pravoga Boga. Međutim, naslov Bogorodice prvi put zapisan je u molitvi *Pod tvoju se obranu utječemo* u 3. stoljeću. Na Istoku ga prvi spominje sv. Aleksandar Aleksandrijski (+328.), a na Zapadu izraz *Majka Božja* prvi rabi sv. Ambrozije (+397.). Problem nastaje kad se o tome u 5. st. počinje filozofirati: kako pomiriti pučki naslov Bogorodica sa zahtjevima školskog umovanja? Izbija prepirka između dviju bogoslovnih škola, aleksandrijske na čelu s patrijarhom Aleksandrije sv. Ćirilom (+444.) i antiohijske na čelu s patrijarhom Carigrada Nestorijem (+451.) u vezi s odnosom između dviju naravi u Kristu, božanske i ljudske, pa nastaje pitanje može li se Marija zvati Bogorodicom. Bogoslovsku raspravu zaključuje Efeški sabor, od kojega naziv Bogorodica postaje iskaznicom prave vjere o Isusovu utjelovljenju. Marija sudjeluje u stvaranju tijela Sina Božjega, a ne njegove duše, još manje njegova božanstva. Ukoliko bl. Djevica Marija rađa Isusa Krista, pravoga čovjeka, koji proizlazi od Boga, ona je majka onoga koji je u isto vrijeme pravi Bog i pravi Čovjek. Nju, dakle, s pravom možemo nazivati Bogorodicom. Taj uzvišeni naslov temeljna je istina i vrelo iz kojega izvire svi ostali Marijini naslovi i sve odlike koje joj je tijekom stoljećâ pridala Crkva.

P. LUBINA

Dok gori svijeća

- Netko nam krade sreću, radost i zadovoljstvo. Netko nam svaki dan nastoji oduzeti nadu, međusobno povjerenje i ljubav. Netko nam neprestano truje i ubija dušu pa time sve više i tijelo. Loše vijesti i katastrofične prognoze zastiru nam vidike i gomilaju u nama strahove od gubitka posla, od neuspjeha u životu, od neizvjesne sigurnosti za našu djecu... Postajemo sve više umorni, uplašeni, slabi, nemoćni, bolesni... Slušam što mi govori moja kolegica i prijateljica, sada već bivša učiteljica jer je zbog bolesti morala napustiti prije vremena svoj učiteljski posao koji je tako marljivo i savjesno s ljubavlju godinama uspješno obavljala.

- Što se dogodilo gospođi Mirjani K. i zašto je morala u invalidsku mirovinu?

- Ha, liječnici uspostave dijagnozu, a uzroci?! Nitko sa sigurnošću ne može reći zašto se to događa, Taj "klik", tjeskoba u duši i manijakalna depresija, PTSP i sl. Obuzme te osjećaj nemoći, tuge, slomljen si i ugrožen, ne vidiš izlaz i sam sebi ne možeš pomoći.

- Koliko suvremena medicina može pomoći kod takvih bolesti?

- Lijekovima za smirenje samo te uspavljaju, odmaraju ti živce, ali te ne mogu izliječiti ni osposobiti za normalan život.

Onoj koja nas oslobađa straha

*Kada mi je najteže
Ti si meni najbliža,
suze što kane mi iz oka,
u grlu kad me steže,
i moj križ tada mene
još čvršće uz tebe veže!
Tvojom pomoći, Majko Sveta
i ja ću moći
od svoga križa
do Uskrsnuća doći!
Jer ja sam,
ti si,
on, ona, ono je,
mi jesmo svi
Tvoje kćeri i sinovi
što strahove svoje
nepravde i boli
tebi na dar nose
i od tebe, Božja Mati,
zaštitu i milost prose!
Ti si mene uzdizala
kada sam ti uzdisala!
Zato tebi, Gospe moja,
od sveg srca hvala!
Vinka TOKIĆ BUROLO*

- *Bolesno tijelo podiže zdrav duh, a bolestan duh tko može podići?*

- Pokušala sam, uz liječničku pomoć, učiniti nešto više za sebe. Svoje mračne misli, svoje strahove i boli duše predala sam Isusovoj Majci. Izabrala sam Nju za pouzdanu prijateljicu i otada sve je lakše.

- *Kako ti vjera pomaže u životu?*

- Upalim svijeću da raspršim mrak, ponajprije onaj u sebi. Dok gori svijeća razgoneći tamu i pred mojim očima, duša mi se priprema za susret, za meditaciju, za razgovor s mojim Gospodinom. Strah se lagano topi, nelagoda i samoća nestaju. Zavapim puna pouzdanja: „Gospe moja, neiscrpnj izvore svih milosti, smiluj mi se!” Mojim tijelom prostruji snaga, duh se mojom raduje u meni i uzdiže se u visine. Okrećem se životu.

- *Što radiš kad službeno “ne radiš”?*

- Pošto nisam na poslu, imam puno vremena. Dobro se naspavam i odmorim jer ne moram nikamo žuriti. Odmah nakon što ujutro ustanem, zahvalim dragom Bogu što mi je dao sve to dragocjeno vrijeme na raspolaganje. Duboko udahnem svjež zrak, radujem se kapima kiše i fijuku bure, kao i sunčanu danu, i mirisu mora i lavande, i cvijetu i kriku galeba... Sve me veseli. Zatim se uhvatim posla pa često prekrajam i od staroga napravim ponešto novo. Pišem priče i crtam slikovnice za moje dvije male unučice. To ti njih veoma veseli, a i mene što znam, mogu i imam vremena.

- *Rijetko te vidam. Izlaziš li iz kuće?*

- Rijetko me viđaš jer ti nemaš vremena. O, da, izlazim u šetnju, ponekad sa suprugom, ponekad s unukama pa i s

kojom prijateljicom, ali uvijek s krunicom pa lijepo s Gospom pod ruku i „sotto voce”, onako tiho, pod glas. Nije me briga kad slučajni prolaznik začudno pogleda kako sama sa sobom razgovaram dok najdražoj svojoj Majčici i najvjernijoj pratilji šapućem tajne svoga srca ili kada se sagnem i uberem kiticu poljskog cvijeća za svoj oltarić, kao što dijete voli ubrati cvijet svojoj majci na dar.

- *Spomenula si oltarić?*

- U kući imam posebno mjesto za svoj mali oltar. Na njemu je porculanski kip svete Obitelji, drveni križ s postoljem iz Međugorja, svijeća, blagoslovljena voda, slika Gospe Trsatske i vaza s cvijećem.

- *Na temelju tvoga iskustva, koju poruku nade imaš za ljude u nevolji?*

- Dok plamen svijeće obasjava moj prostor i moju dušu, vjerujem da, usprkos cijelomu tom kaosu oko nas, Bog nije zaboravio na ovaj svijet. Vjerujem da ima plan za sve, plan iznad svačijeg plana i da računa na nas. Nismo otpisani. Upali svijeću da vidiš jasnije. Usmjeri se prema Gospi, ona je Zvijezda vodilja k našem Spasitelju Isusu Kristu. Ja sam umjesto o tableta, postala ovisna o krunici. Vidi! Pokaza mi pregršt zanimljivih i jedinstvenih primjeraka u svojoj zbirci krunica iz različitih Marijinih svetišta diljem svijeta.

- *Odakle ti toliko bogatstvo?*

- Dobila sam ih na dar od prijatelja koji su hodočastili, a neka sam svetišta i sama pohodila u svojoj potrebi i potrazi za mirom i zdravljem što ga potpuno i cjelovito i zauvijek jedino Gospodin može podariti po zagovoru svoje i naše Nebeske majke Marije.

Vinka TOKIĆ BURLOLO

Evo "Marije"

Idemo šutke, pognutih glava. Prošli smo dobar dio sela, nigdje nikoga živa. Prazne zapuštene zgrade oslonile se jedna na drugu, kapci se nakrivili, poneko razbijeno staklo zuri. Uopće nije ugodno kročiti tuda, ali kad smo već odlučili posjetiti tetu Mariju, idemo. Među petnaest kuća koje sam izbrojila, jedanaest ih je prazno. U tri živi po jedna osoba. Samo u jednoj kući živi "normalna" obitelj - muž, žena i dvoje djece.

- Strava! Ne bih ti ovdje živjela da me ubiješ! - šapuće Emanuela.

- Ne bi da ne moraš! - odgovara joj Romeo ispod glasa. U pustoši kao da se boji jače pustiti glas.

- Ne, hvala! Nema tih novaca koji bi me prisilili ovdje ostati!

Romeo se mršti. To je njegov rodni kraj. U njemu se rodio i odgojio. On ga voli. Emanuela ne razumije koliko je Romeo vezan za nj. Vjerujem, nekoć je u njemu bilo lijepo, bilo je ljudi, živjelo se siromašno ali sretno. Ali, danas, ali sada... Da mi netko ponudi da ondje živim, rekla bih: Ne, hvala lijepa!

Kad nas je ugledala, teta Marija sva se ozarila. Bilo joj je toliko drago što nas vidi da bi nam bila sve dala. Dok smo tako sjedili i razgovarali u kuhinji u kojoj je sve bilo starinsko, nekako na izdisaju, došla je djevojčica iz susjedstva i onako grnula odmah s vrata:

- Došla ti je "Marija"! Smijem li otvoriti?

Teta Marija potvrdno klima glavom.

Djevojčica je nestrpljiva. Kida omot. Ona je opominje:

- Polako, nemoj je rasparati!

- Moram se brzo vratiti kući. Još nisam ručala. Želim vidjeti slike prije Ivone.

Teta Marija se smije kako se njih dvije sestre natječu koja će joj donijeti "Mariju" i koja će je prva otvoriti:

- Djeca me spašavaju, one su mi dvije sve! Da nema njih, ja bih... Ne znam što bih! Ja sam ostarjela. U crkvu ne mogu. Bole me noge, jedva hodam. "Marija" mi je spas. Pažljivo je pročitam, onda dadem susjedi, ona je dostavi svojoj sestri u drugo selo, ona opet tko zna kome i tako naša "Marija" putuje od jednih do drugih.

Uto se pojavila majka djevojčice koja je s nama bila malo prije. Ona i Romeo dobro su se poznavali, pa nas je došla pozdraviti. Bila je to gđa Mihaela.

Odmah se uključila u razgovor i nadovezala na našu priču:

- Ti, teta Marija, i ne znaš kuda dalje ide tvoja "Marija". Ona posljednja žena vrati je po svom unuku, koji s mojom

Barbarom ide u isti razred. Ona je ja pročitam. I kako mi imamo baku, odnosno prabaku moje djece u domu za stare i nemoćne, uvijek mi je bio problem što joj odnijeti, da je razveselim.

Djeca su mi napomenula da joj odnesemo "Mariju". Kad ju je ona ugledala, obradovala joj se kao maleno dijete.

Gotovo se rasplakala:

- Evo "Marije"! Dok sam mogla, ja sam je primala. Imala sam sve brojeve od početka!

A žena u postelji do nje, odmah je ispružila ruku:

- Daj je meni, da je vidim!

- Ne dam, prvo ću je ja pročitati! - kazala je baka.

- Hvala Bogu, još je mogla čitati. K sam drugi put došla i donijela novu "Mariju",

baka je bila tužna. Žalila se da ne vidi. Kazala je da ne žali što ne vidi, nego što ne može čitati. Ja se sjetila što bi moglo biti i - oprala joj naočale. Kad ih je na se stavila, bila je sretna da vidi, da će moći čitati. Otada me prozvala najdražom unukom. Hvalila me pred svima, da su se drugi ljutili zašto mene toliko hvali, a sve je bilo zbog naočala. I to nije još kraj. Ne samo da je "Mariju" dala svojoj susjedi, nego "Marija" ide od sobe do sobe. Tko zna čitati, pročita je, a tko ne zna, a ima i takvih, uzmu "Mariju" pa ljube u njoj slike. Na kraju sam "Mariju" našla na portirnici.

- Odlično mi dođe kad imam noćnu službu! - kaže mi vratar. Nisam mu ni riječi rekla čija je i koliko je već ruku prošla. Kako je to čudno, a? - zvršila je svoju priču Mihaela, a Romeo se uključio:

- Ništa tu nije čudno. Kao što je nekoć krenula iz Nazareta u Galileji u posjet Elizabeti, tako Gospa Marija ide sada u posjete meni i tebi, svima nama. Donosi nam svoga Sina Isusa!

- I oslobađa naše generale! - gurka ga teta Marija.

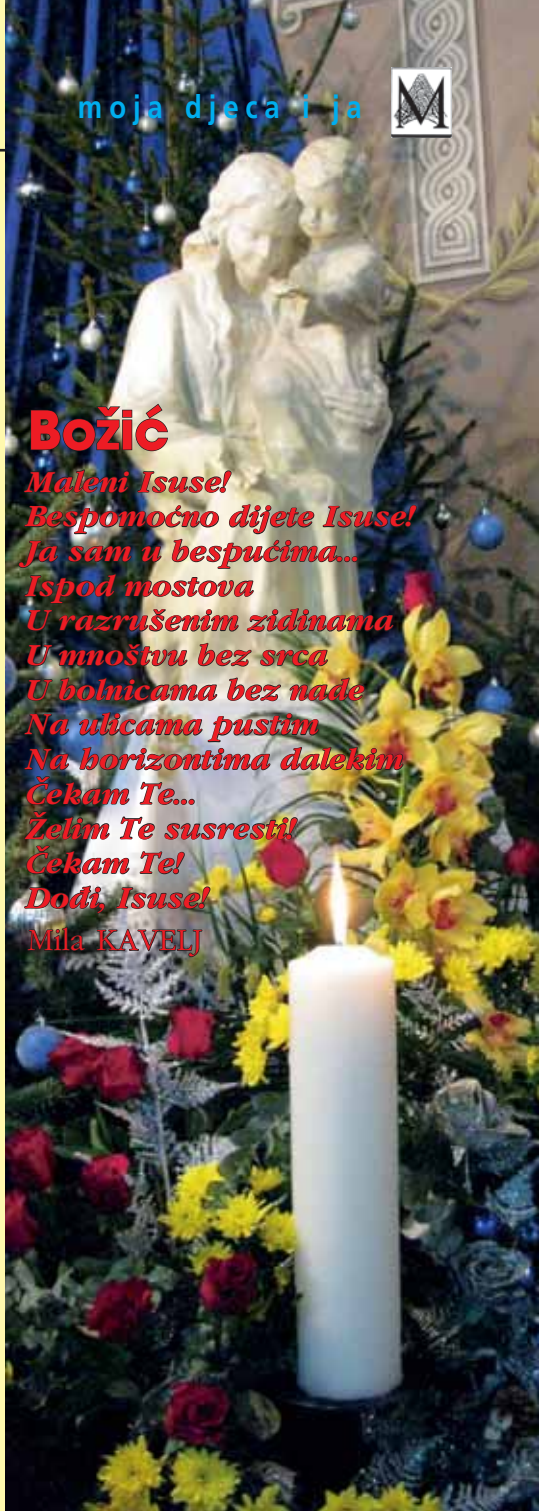
- Jesam li ti rekao da nijedna naša molitva nije bila uzaludna!? Sve je naše molitve draga Gospa prenijela svome Sinu. Jesi li vidjela kako se naša Gospa brine za nas, kako nas izbavlja iz šapa zloga, gazi ljutoj zmiji glavu?!

Ogromna toplina napunila nam je dušu. Odjednom smo svi živnuli. Toliko smo se smijali, da smo na kraju zapjevali. Pustoš oko nas uopće nije bila tako tužna ni tako strašna. Svi smo se složili kako nam je bilo lijepo, ugodno i drago, i da smo sretni što smo posjetili tetu Mariju.

R. T.

Božić

*Maleni Isuse!
Bespomoćno dijete Isuse!
Ja sam u bespućima...
Ispod mostova
U razrušenim zidinama
U mnoštvu bez srca
U bolnicama bez nade
Na ulicama pustim
Na horizontima dalekim
Čekam Te...
Želim Te susresti!
Čekam Te!
Dodi, Isuse!
Mila KAVELJ*

Legendarni profesor fra Rajko

Osjećam radost što o 50. obljetnici "Marije" mogu, navodeći neka sjećanja i uspomene, orisati lik nekadašnjega njezina suradnika, našeg profesora, uzorna i skromna redovnika franjevca, rodom iz Hercegovine, *fra Rajka Radišića*. U onim vremenima, našoj Crkvi i hrvatskom imenu veoma nesklonim, on je tijekom školskih godina iz samostana na Poljudu ponosan žurio u zgradu naše sjemenišne gimnazije u Splitu. Osobito se isticala na njemu velika, poput "grotulje" nanizane od manjih orahovih ljuštura, Gospina krunica o franjevačkom pojasu...

MAJMUNSKA POSLA

U prvom bi me razredu, kad bi došao na mene red, fra Rajko dražesno pozdravio: "De, hajde ti 'vučiću!'" Nisam baš bio odlikaš. Iz hrvatskog jezika imao sam stalno ocjenu odličan, a predavao nam ga je umirovljeni prof. Torbarina. Iz fra Rajkovih predmeta, prirodopisa i kemije, nizao sam uglavnom ocjene 4 i 5. Kao profesor, stručne kvalifikacije stekao je na sveučilištu u Lyonu u Francuskoj, a prirodenu pak umnost i mudrost baštinio je iz rodne Hercegovine. U ono doba marksističke "znanstvene doktrine", prema kojoj je putem dugotrajnog razvoja životinjskoga svijeta, nakon vremenskih eona, svanuo čas

(ne čudo!) nego, rekli bismo - "kairos" prirodnoga razvoja - to je od čovjekolika majmuna - dospio na svijet pračovjek obdaren i dozom inteligencije, prof. fra Rajko ispriopovjedio nam je kako u Africi domorodci love baš najviše čovjekolike majmune: Uzmu krupni bambusov orah, izvade iz njega sadržaj i stave mjesto njega količinu riže, ili još ponešto od majmunima omiljenih jestvina. Taj mamac privežu za deblo obližnjeg stabla. I ne čekaju dugo - eto majmuna - skakuće prema svome, po vonju nanjušenu cilju. Čim stigne, zavuču šapu (marksističku ruku) i zahvati iz bambusove ljuske jestvinu. Napuni šapu i čvrsto stisne da mu ne ispadne koji zalogaj. No, nabreklu šapu ne može izvući. Nastojeći što prije poći svojim putem, trga se i napreže utaman. Muka i nevolja! Marksistička inteligencija zakazala. Nikako da se sjeti - ispustiti iz šape slatke (eto sad klete i proklete) jestvine... Domorodci bez žurbe pristupe i povedu ga za svoje urođeničko - ljudsko "pirovanje".

Kao suprotnost (ne)inteligenciji spomenutih majmuna u Africi, prof. fra Rajko navodio bi nam primjere - ne inteligencije nego od Stvoritelja podarenih vještina nekim životinjskim vrstama.

SNALAŽLJIVOST I OBDARENOST

Sićušni a marljivi mravi, osim što vješto skupljaju i nose u mravinjak - svoje zimske "podrume" sjemenke, ponekad iz prilične udaljenosti - i nikad ne zalutaju niti zaborave svoje staze - još ima jedna velika zagonetna zanimljivost u njihovu svijetu. Ukoliko izbije požar i mravi se nađu u blizini, normalno je da žurno bježe, što dalje od vatre. Ako ih bježanje

dovede do kakva potoka ili rijeke - ne zbunjuju se. Idu preko rijeke! Na koji način? Skupe se u "klupko", pompljivo se skotrljaju s obale i površinom potoka ili rijeke - nošeni i usmjeravani valovima - dospiju na obalu spasa, lagano se razdvoje, rasformiraju klupko i odvojeno nastavljaju život u zajednici. U navedenom primjeru mravlje "snalažljivosti" očit je znak Stvoriteljeve "nadarbine" u naravi tih sićušnih Božjih stvorenja.

Mačka je obdarena njuhom i mekoćom šapa! I kad skače s visine, "jastučici" na njezinim šapama sprečavaju bilo kakav čujni znak, odjek ili udarac na površini tla - koji bi mogao "operušati" možda miševe. Nema prouzročena zvukovna znaka, pa čak ni nešto kao šapat... Ali što je najzagonetnije kod nje? Ako zatruje želudac kakvom hranom, sama potraži i među travama pronađe ljekovitu biljku, proguta je (ta mesožderka!) i ubrzo bol iz želudca mine.

ČEKIĆ I TORBA NA PRAZNICIMA

Na satu kemije fra Rajko nam je objasnio kako se dobiva barut. Jedan kolega upamtio i odmah na 50 stuba

uspio dobiti barut. Izbila iskra, i plamen zahvatio lonce cvijeća, obložene papirom. Nastala strka, a voda daleko. Dočuo fra Rajko i dotrčao udarajući se u prsa: "Ajme, majko moja! Što ću, Gospe moja? Ubij, biskupe Franiću! Došli s prosjačkom torbom, kao otac nas primio - a ja mu, evo, zapali kuću!"

Jednom bio na praznicima, a kao student kemije imao čekić i torbu. I dok je iznad Radišića, gdje su pastirice čuvale ovce, išao od kamena do kamena, i kad bi opazio kakav znak "fosila", školjčicu ili što slično, kamenčić bi pompljivo odbio čekićem - i komadić spremio u torbicu. Vidjele to pastirice i kazale fra Rajkovo materu što radi. Sa smiješkom, ali i škrtim suzama u očima, pričao bi kako je reagirala: "A moja majka, ajme Gospe mila moja - moj pametni i dobri Rajko - poludio!" Onaj koji je u torbu kao student skupljao kamenčiće, koji su mu bili od koristi na studiju, nama je, osobito pred polazak na praznike savjetovao: Ne čekaj starost, kad možda nećeš moći hodati ni o štapu, nego sada, dok si mlad - u svojoj duhovnoj torbi skupljaj čarobnim štapićem kamenčiće dobrih djela, molitava i svega što je lijepo i pošteno... I kad dođeš pred Gospodina, neka ima što vidjeti - prema čemu će ti podariti nagradu kao vrijednom sluzi.

Naš fra Rajko imao je brata svećenika - don Cvitana. Uvjeren sam da u društvu svetih i blaženih svećenika, redovnika i vjernika, posebno širokobrijeških frataru mučenika, naš nekadašnji profesor ne zaboravlja svojih đaka.

M. I. ČAGALJ

Crstice Gospina lika u Araličinu romanu

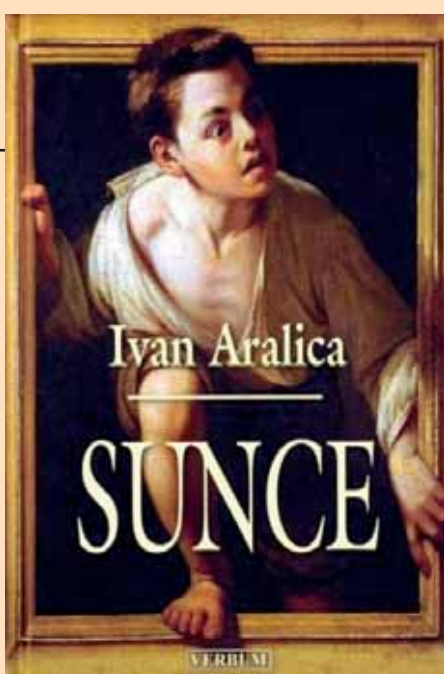
U autobiografskom romanu "Sunce", hrvatski književnik Ivan Aralica na nekoliko mjesta govori o bl. Djevici Mariji. Među ostalim, zna da njezinu pomoć treba zaslužiti i zazivati. Jedan od načina za to jest i kršćanski pozdrav, koji je za književnika pobožan usklik, sveti zaziv. Od tete Jelke naučio je kako pozdravljati one koje susretne na putu.

"A ako prolaziš pokraj katolika, svojih sumještana, nazovi im hvaljen Isus i Marija! I pripazi! Želiš li izgovoriti ime Sina i njegove Majke, prvi pozdravljaj, deset metara udaljen od mjesta gdje ćeš se s prolaznicima mimoći. Jer nazovu li oni tebi prvi hvaljen Isus i Marija, ti u odgovoru uvijek hvaljeni nećeš izustiti ni jedno od dva sveta imena. I zato je on sve pored kojih bi prolazio prvi pozdravljao." (Sunce, 34).

Kršćanska predaja u hrvatskom narodu povezala je dva imena u jedan pozdrav. Da je on veoma važan, mali će Ive, upravo franjevački, njime pozdravljati ne samo one koje susretne nego i biljke, i životinje i sve stvorenje Božje, baš kao što je to činio Franjo iz Asiza.

PJEV KAO POZDRAVLJENJE GOSPI

Isusova Majka za mladog Aralicu je "Kraljica Nebeska, vlastelinka nad vlaste-

linkama". I one koje nose ime Marija, moraju imati nešto od Gospine dobrote i odličnosti. Tako je bilo i s vlastelinkom o kojoj mu je pripovijedala teta Jelka, koja se zvala Marija. "Da objedini svoje skromno ime, svoje plemstvo i svoju pobožnost prema Kraljici Nebeskoj, vlastelinki nad vlastelinkama" (Sunce, 39), dopustila je svojim dvorjanima da je pozdravljaju s "Ave Maria", hrvatski kazano *Zdravo, Marijo!* Taj naziv naučila je te često upotrebljavala i vlastelinki-na papiga, pjev koji "kad se dušom, a ne uhom poslušna" postaje na neki način pozdravljenje Gospi, Kraljici Nebeskoj. Papiga je to sveto ime "izgovarala glasom svoje duše". Taj usklik spasio ju je od jastrebovih pandža.

NEZABORAVNA GOSPINA SLIKA

U pamet i srce maloga Ive usjekla se Gospina slika u srebrnu okviru pred koju ga je majka na zavjet vodila, pred njom ruke sklapala i za zdravlje molila.

Tu svetu priliku, Isusa u Marijinu naručju prepoznaje “u vrši tavanske daske” sa svog uzglavlja kad se budi iz nesvjestice, dok je visio između života i smrti. Prva i jedina riječ koju je tada izgovorio bila je: “Zdravo, Marijo!” Za one koji su ozbiljno strahovali nad njegovim mladim životom, bio je to znak da je još živ. Marijanskim pozdravom progovorio je onaj koji je živio u svom svijetu, radije šutio negoli govorio, koji je od svoje majke baštinjenu *kisiku* tugovao, kao čuk samovao i nadimak Misle dobio. “Uzdignut u duhu” gledao je Ženu s Djetetom u naručju, s aureolom oko glave, koja mu pruža ruku i pomaže mu ustati (Sunce, 57).

U liku č. s. Domine, koja se za nj majčinski brinula, mali Ive prepoznaje lice svoje majke i Bogomajke (Sunce, 91). Ta lica stvarne su osobe, a ne plod mašte. Č. s. Domina njegova je druga majka, kojoj duguje život poslije desete godine. Od nje je čuo mnoge priče koje se odlikuju evandeoskom mudrošću, Božjim i ljudskim čovjekoljubljem. “*A Bog je odredio da čovjek znanjem nadabnut uči tom znanju drugog čovjeka! Da čovjek čovjeku pomaže živjeti, da ga krijepi nadom kad nadu izgubi, da ga krubom brani kad bez kruba ostane i da ga liječi i njeguje kad oboji*” (Sunce, 98).

U skladu s dječaćkom dobi poimanja i shvaćanja vjerskih istina i Araličin je pojam o moći zaziva imena Isusova. Pouka je povezana s pričom o mužu i ženi koji, razočarani, odlučiše okončati svoj život. I prije negoli podoše ostvariti kobnu namisao, rekoše: *Podimo u ime Isusovo*. Zaziv svetog imena otvori im oči pameti i srca te odustadoše od smrtonosne namjere. Tko s pouzda-

njem izgovori ime Isusovo, može računati s Božjom pomoću i Gospinim zagovorom. To vrijedi i za Aralicu kad je riječ o kršćanskom pozdravu *Hvaljen Isus i Marija*.

SLIČNOST GOSPE I S. DOMINE

Bijela haljina i crni plašt odjeća su č. s. Domine, ali i Majke Isusove. Tu sliku vidjela je Cecilija, kći rimskog upravitelja koja je, poganka, u katakombama motrila sliku žene u bijeloj haljini i crnom plaštu s Djetetom u naručju. Zajedno sa svojim vršnjakinjama primila je svetu hostiju. Zbog toga što je prigrčila kršćanstvo morala je, po očevoj naredbi, biti spaljena. Kad su mučitelji očekivali prah i pepeo, iz užarene pećnice izlazi Cecilija u bijeloj haljini. Roditelji e okupljene povede do kršćanske bogomolje pred sliku Žene odjevene u bijelu haljinu i crni plašt s Djetetom u naručju. Ta Žena dočekala je Ceciliju u užarenoj peći, zaognula je svojim plaštem i spasila od smrti (Sunce, 178).

Maloga Ivu, obasuta čudnim krastama, s. Domina štitila je kao i Gospa Ceciliju. Da ga je sestra liječila i izliječila, to je bilo malo čudo: bolesna učiniti zdravim: “*A što je ljepše u životu nego običnim poslom činiti čuda i biti, u svojoj duši i svom uvjerenju, čudotvorčeva ispružena ruka?*” (Sunce, 155). Za njega su ruke s. Domine bile te čudotvorčeve blažene ruke, koje su liječile njegove kraste i vraćale ga u život, “*puneći mu dušu blaženom ugodom*”, svjedočile mu da je život, svim bolima i strahovima nasuprot, dar nad darovima, darovan od Jedinoga koji nam taj dar može dati (Sunce, 158).

Mate ARDINIĆ

Migracije: hodočašće vjere i nade

U povodu 99. svjetskog dana selilaca i izbjeglica 2013., papa Benedikt XVI. objavio je i prigodnu poruku. Iz nje smo izvukli određene misli i priredili ih kao kratke uvode u pojedina otajstva krunice. Mogu nam poslužiti da molimo za selioce i izbjeglice, kako bi mogli obnoviti pouzdanje i nadu u Gospodina koji je uvijek uz njih.

1. MARIJINO NAVJEŠTENJE

Ne boj se, Marijo, jer si našla milost kod Boga. Evo 'ti ćeš začeti i roditi Sina' komu ćeš nadjenuti ime Isus. On će biti velik i zvati će se Sin Previšnjega.

(Lk 1, 30-32)

Selilaštvo je "pojava koja ostavlja snažan dojam zbog broja osoba koje su u nju uključene, zbog društvenih, ekonomskih, političkih, kulturalnih i religijskih problema koje izaziva, kao i zbog dramatičnih izazova koje postavlja pred narode i međunarodnu zajednicu" (*Ljubav u istini*, 62), jer "svaki selilac je ljudska osoba koja kao takva posjeduje neotuđiva temeljna prava, koja u svim situacijama svi moraju poštovati" (isto).

Dok razmatramo o Anđelovu navještanju, po Marijinu zagovoru molimo, da Crkva i drugi, seliocima i izbjeglicama izbjegavaju pružati samo karitativnu pomoć, a više promiču istinsku integraciju u društvo gdje su svi članovi aktivni i odgovorni za dobrobit drugoga.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

2. MARIJINO POHOĐENJE

Marija uđe u kuću Zabarijinu i pozdravi Elizabetu. Čim Elizabeta ču Marijin pozdrav, zaigra dijete u njezinoj utrobi, i Elizabeta se napuni Dubom Svetim.

(Lk 1, 40-41)

Iskustvo selilaštva često započinje strahom, napose kada su selioci zbog progona i nasilja prisiljeni na bijeg, i traumom zbog napuštanja članova svojih obitelji i dobara koja su im u određenoj mjeri jamčila preživljavanje. No, to trpljenje, golemi gubici i ponekad osjećaj izgubljenosti pred nesigurnom budućnošću, ne uništavaju san da će s nadom i hrabrošću ponovno moći izgraditi život u stranoj zemlji.

Dok razmatramo o Marijinu pohođenju Elizabeti, molimo da se svakoj osobi omogućiti ostati u svojoj domovini, a ako već ne može, da se svatko nastani gdje vjeruje da će najbolje ostvariti svoje sposobnosti, težnje i planove.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

3. ISUSOVO ROĐENJE

Dok su tu bili, njoj dode vrijeme da rodi. I rodi sina svoga, prvorođenca, te ga povije u pelenice i položi u jaslje, jer u svratištu nije bilo mjesta za njih.

(Lk 2, 6-7)

Vjera i nada neraskidivo su povezani u srcu mnogih selilaca, koji svim srcem žude za boljim životom i nerijetko pokušavaju ostaviti iza sebe "očaj" jedne bezizgledne budućnosti.

Istodobno, mnogi su od njih krenuli na to putovanje vođeni dubokom vjerom da Bog ne napušta svoja stvorenja i ta utjeha čini rane iskorjenjivanja i odvajanja podnošljivijima i čak im ulijeva

nadu da će se jednoga dana vratiti u svoju domovinu.

Dok razmatramo o Isusovu rođenju, molimo da vjera i nada koje selioci nose sa sobom, u svima njima učvrste svijest da se s njima mogu lakše nositi sa sadašnjim trenucima, ma koliko oni teški bili.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

4. PRIKAZANJE ISUSA U HRAMU

Kad je prošlo u vrijeme njihova čišćenja, prema Mojsijevu zakonu, donesoše Isusa u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu, kako je pisano u Zakonu Gospodnjem.

(Lk 2, 22-23)

Na velikom polju migracija Crkva svjedoči o velikom siromaštvu i patnji, koji nerijetko dovode do ljudskih drama i tragedija. Na tome se području provode konkretni programi usmjereni rješavanju brojnih hitnih potreba, čemu se velikodušno posvećuju pojedinci i skupine, volonterske udruge i pokreti, župna i dijecezanska tijela u suradnji sa svim ljudima dobre volje.

Dok razmatramo o Marijinu prikazanju Isusa u Hramu, molimo, da Crkva pokreće programe i osniva centre koji potpomažu uključivanje selilaca, tražitelja azila i izbjeglica u novu društveno-kulturnu sredinu, ne zanemarujući vjersku dimenziju, koja je od temeljne važnosti za život svake osobe.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

5. NAŠAŠĆE ISUSA U HRAMU

Nakon tri dana nadu Isusa u Hramu gdje sjedi među učiteljima, sluša ih i postavlja im pitanja.

(Lk 2, 46)

Ima selilaca koji postižu zadovoljavajući društveni status i žive dostojanstveno zahvaljujući pravilnoj integriranosti u novu sredinu, ali je mnogo onih koji su marginalizirani i, katkad, izrabljivani i lišeni temeljnih ljudskih prava ili su se odali oblicima ponašanja koja su štetna za društvo u kojem žive.

Dok razmatramo kako je Marija treći dan Isusa našla u Hramu, molimo da proces integracije obuhvati prava i dužnosti, pozornost i brigu za dostojanstven život selilaca, ali također pozornost selilaca prema vrijednostima koje pruža društvo u koje se uključuju.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

KAJO

Najveća povlastica

Marija bijaše u zamisli Božjoj odvijeka i predodređena, jer je odabrana za najdivnije djelo Utjelovljenja, koje je Bog htio izvesti po njoj i Duhu Svetom. Imala je postati Majka Utjelovljene Riječi. I kao što je Utjelovljenje najveće djelo Božje, najveća je odlika Marijina da je Majka Božja. Po njoj je naša ljudska narav pridružena Vječnoj Riječi. O kako li divna dostojanstva! Naš poznati mariolog Lovro Grizogon, u svom djelu *Mundus Marianus* to potvrđuje kad kaže: "Bogorodica je, rodivši vječnu Riječ, što je iz ljubavi prema nama postala čovjekom, ljudsku narav i po njoj sva stvorenja - uzdigla na najviše dostojanstvo hipostatskog sjedinjenja. Tim je njima dala toliku savršenost i plemenitost, da je veće nisu mogli ni primiti..."

Zato što je imala biti Majka Utjelovljene Riječi, Marija je izuzeta od svake ljage grijeha, posebno iskonskoga, pa je tako i pitanje Neoskvrnjenoj začeca obuhvaćeno tom Marijinom povlasticom - da je Majka Božja. Razumljivo je da bijaše protivnika toj uzvišenoj - *temeljnoj dogmi* naše vjere, jer je bogomaterinstvo najveća Marijina povlastica. Tu je dogmu zanijekao carigradski patrijarh Nestorije, naučavajući da je u Kristu i božanstvo i čovječstvo, ali da božanska i čovječanska narav nisu spojene supstancijalno nego jedino akcidentalno. Prema *Nestoriju*, čovjek koji je rođen u Betlehemu samo je stan Sina

Božjega, hram Božji, pa, prema tome, Marija nije Majka Božja nego jedino Majka Kristova.

Ćiril Aleksandrijski na Efeškom saboru g. 431. obranio je Marijino božansko materinstvo. Ona je rodila utjelovljenoga Boga Logosa po tijelu. Krist je u isto vrijeme pravi Bog i pravi čovjek. Logos je nutarnje, fizički i supstancijalno sjedinjen s tijelom. U svome je tijelu božanski Logos trpio, raspet bio i uskrsnuo. Marija je, prema tome, *Bogorodica* i "u svetoj Crkvi poslije Krista zauzima najviše i nama najbliže mjesto" (*Svjetlo narodâ*, 54). U sebi je nosila po Bogu - Čovjeku svu vječnost - sav *svemir!* Svijala se nad svojim čedom, koje je u Betlehemu s ljubavlju rodila, kojemu su se klanjali anđeli i arkandeli te klicali: "Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima dobre volje."

Sin je Mariju u utjelovljenju tako združio sa sobom, davši joj sličnost same svoje božanske naravi. A najprisnije je pridružena i Kristovu otkupiteljskom djelu. Imala je s njime trpjeti najteže boli za naše otkupljenje i spasenje, jer je - po Kristu - izabrana majkom svih nas. Sve što je Spasitelj trpio u svom tijelu, Marija je trpjela u svom srcu, kao što joj je prorekao Šimun: "A mač boli probost će tvoju dušu..."

Marija stoji na početku nove godine i po svome Sinu motri svu budućnost. Molimo joj se da nam dade dane mira, utjehe i blagoslova - po Sinu, zahvaljujući joj za sve milosti i spasenije koje smo po njoj primili. Ona nas neće nikad ostaviti. Bog joj je predao našu sudbinu. Ne bojmo se! Majka će nas braniti!

s. **Marija OD PRESVETOG SRCA**

Bogomajka

Titrava kako plavi leptir
obojen bojom neba
svijet je ugledala u zemlji Izraelu
spokojno rasla igrajući se između
maslina

berući tratinčice po zelenim
livadama

Šetajući brežuljcima i dolinama
dijeleći sudbinu skromnih ribara
i pastira

Bog proniknu u dušu Njenu
čistu i prozirnju ko kap rose jutarnje
kojom se Sunce umiva

po Anđelima poruku joj posla
želju Njegovu i naum
bi li prihvatila

postala Mati
Njegova Božanskog Sina

blagoslovi je
posveti
ružin vijenac na glavu joj stavi

svemoći Svojom
učini je Bogomajkom
uzdignu iznad svih nebeskih i
zemaljskih stvorenja

cijeli je Svemir slavi
Danica BARTULOVIĆ

Svrati večeras

Noć me zatekla u Posušju.

Tražio sam smještaj za svoju obitelj,
ali bez uspjeha. Ljudi su bili ranjeni
ratom i sabrani u svoje zajedništvo.

Bio sam neka vrsta povratnika iz
Australije. Bez ikoga na ognjištu mog
djetinjstva.

Padale su bijele pahuljice snijega i
topile se na licu. Siječanjaska studen.

Šum vjetra u borju i cvrkut jedne
ptičice na brončanom kipu pučkog
prosvjetitelja fra Grge Martića u
dvorištu crkve Gospina Uznesenja
skrivali su moju pozornost.

Tiho zazvoniše zvona na zvoniku.

Da pobožni narod

Gospin pozdrav pošalje.

Da se pomoli.

Ona je bila blizu

običnim, malim ljudima koji su često
umorni od životnih poteškoća.

Ko božične svjetiljke na velikom
boru titrala su svjetla niz Gospin
grad.

Snijeg je bjelinom pokrivaio sve.

Zvonilo je tiho, sve tiše i tiše dolje
niz dol, odnoseći misli bliže prema
Nebu.

Svrati večeras i pod moj krov, Marijo
na nebo uznesena!

Još iz daleka u duši nosim veliko
otkriće moje majke.

- Da Ti si ljubav sama, i kako se nije
čulo da nisi pomogla svakom poje-
dincu koji se istinski preda Tvom
Majčinu sreću.

I. STOJANOVIĆ

Kod Gospe Brze pomoći

Hodočasnički dan Gospi Brze pomoći u Slavonskom Brodu, proslavljen je 8. studenoga, kad je glavo slavlje predvodio J. Vrančić, a 8. prosinca blagdan Bezgrešnog začeća, kad je glavno slavlje predvodio biskup J. Jezerinac. (BL)

Za Vojsku Bezgrešne

U Zagrebu je od 15. do 18. listopada održan program trajne formacije o *apostolatu Vojske Bezgrešne u spektru nove evangelizacije*, Drugi dan sudionici su hodočastili u Voćin, posjetili Požegu i zatvor u Staroj Gradiški, a trećeg dana predstavljena je knjiga *Vojska Bezgrešne - Narav, teologija, duhovnost* fra G. Simbula. (IKA)

Novi Gospin kip

Na početku Godine vjere župljane Bune u Hercegovini obradovao je novi, drveni kip Gospe Lurdske, koji je za njihovu crkvu darovao Ferdinand Wegschiedler iz Austrije. (CnK)

Obnovljena crkva

Nadb. M. Barišić u Katunina je 27. listopada posvetio oltar koji je projektirao A. B. Periša i blagoslovio obnovljenu župnu crkvu Posrednice svih milosti. Poledinu oltara resi veliki mozaik akad. slikara Josipa Botterija Dinija Posrednice svih milosti, koji je i autor vitraja. (IKA)

Blagoslov gradilišta nove crkve

Biskup J. Mrzljak blagoslovio je 28. listopada početak gradnje nove župne crkve Marije Pomoćnice u Strahonincu. Crkvu okrugla oblika promjera 18 m površine četristotinjak metara prostornih sa zvonikom visine 28 metara projektirala je tvrtka Miha projekt d.o.o. Štefanec, kojoj je povjeren i nadzor, dok će građevinske radove izvoditi tvrtka Čakovec-stan d.o.o. Čakovec. (IKA)

REZULTATI NATJEČAJA

Vodeći računa o uzrastu natjecatelja za literarni rad na temu *Bl. Dj. Marija u životu hrvatskih vjernika*, stručno vijeće razdijelilo je radove prispjele za natječaj o 50. obljetnici "Marije" u dvije kategorije. Među mladima prvu nagradu dobila je za prozni tekst *Gospa Kondžilska* Iris Pratljačić, učenica VII. b r. OŠ Marije i Line u Umagu, drugu za pjesnički tekst *Hod vjere u ljubavi* Lucija Tisa Čiković, učenica VII. b r. OŠ Vežica u Rijeci, i treću za prozni tekst *Bl. Djeвица Marija i mi* Luka Tomaš, učenik VIII. c r. iste škole. Među odraslima, za pjesme *Sjećanje na Marijinu valu* prvu nagradu dobila je Roza Brkušić - Hrvoslava iz Splita, *Ruže za Mariju* drugu nagradu Ankica Vučetić Cepulo iz Vira i *Bezgrešno Začeće* treću nagradu Danica Bartulović iz Podstrane. Za prozne tekstove *Marijina zemlja* prvu nagradu dobio je Slavko Vranjković-sacerdos iz Nuštra, *Čuvaj, Majko, Ti, grad senjski* drugu nagradu Mihovila Čeperić-Biljan iz Rijeke i za treću *Žene tibe molitve* Irena Miloš iz Zagreba.

Za likovne radove na temu *Bl. Dj. Marija u vjeri i kulturi Hrvata* prispjele na natječaj, stručno vijeće zaključilo je da su odgovorili na zadanu temu, ali nisu postigli novi doprinos suvremenoj umjetničkoj praksi, što se očekivalo, osobito u izražaju slikarske ili kiparske forme kao nositeljice umjetničkog djela, pa nijedan nije dobio prvu nagradu. Drugu nagradu za ulje na platnu *Rodenje Isusovo* (50 x 60 cm) dobio je Marijan Dadić iz Njemačke, a treću za triptih tempera na papiru *Navještenje - Rodenje - Bijeg u Egipat* (30 x 30) dobila je Stanislava Radimiri iz Omišlja. Uredništvo će svakom sudioniku zahvaliti za sudjelovanje na natječaju i prigodnoj izložbi uz katalog te mu vrati djelo, koje će, fotografirano, koristiti za ilustriranje časopisa i prigodnih izdanja.

Nova postaja Marijina puta

U Klenovniku je 31. listopada biskup J. Mrzljak blagoslovio novoisklesanu postaju radosnog otajstva krunice i predvodio pobožnost Marijina puta s krunicom. Nova postaja rad je domaćeg majstora Slavka Bunića, koji je na tragu drevnih teoloških i ikonografskih odrednica isklesao novu postaju za koju nisu ostali nikakvi predlošci starih. Obnovljeni stup, viši od 2 metra, s kamenim podloškom i kapitelom, uglavljen je u novi betonirani temelj. (IKA)

Predstavljen pokret

U Zagrebu je na tribini *Jedinstvo u različitosti* 15. studenoga predstavljen i Schönstattski pokret. O njemu je govorila I. Mikac-Dodlek. (GK)

Obnovljena zavjetna slika

Biskup M. Uzinić blagoslovio je 21. studenoga u dubrovačkoj katedrali obnovljenu zavjetnu sliku Gospe od Porata. Slika je detaljno fotografirana te istražena UV, IC i X zrakama, čime je potvrđeno postojanje slikanog sloja iz 14. st. na istoj dasci. Obnovljen je i okov slike, koja je 19. studenoga 2012. vraćena u oltar Gospe od Porata, a radi se i na obnovi ukrasnog okvira s nosiljkom za procesije. (IKA)

Jubilej zlatarske crkve

Zlatarska župa proslavila je 18. studenoga 250. obljetnicu posvete župne crkve Uznesenja Marijina. Misno slavlje predvodio je kardinal J. Bozanić. (GK)

Biskupi u Mariji Bistrici

O slavlju jubileja 400. obljetnice uspostave Marčansko-križevačke biskupije, 24. studenoga grkokatolički biskupi Europe okupili su se u svetištu Majke Božje Bistričke, gdje su Gospi zahvalili na milostima koje im je tijekom stoljeća izmolila. (IKA)

Nova Gospina slika

Na blagdan sv. Andrije, u dubrovačkoj župnoj crkvi na Pilama, blagoslovljena je slika na drvetu postavljena na lunetu iznad ulaza. Dar je to umjetničke škole iz Milana, a prikazuje Gospu s Isusom uz koju su sv. Andrija i sv. Vlaho. (IKA)

"Marijin" jubilej

Časopis "Marija" proslavio je 50. obljetnicu izlaženja. Misu zahvalnicu u splitskom svetištu Gospe od Zdravlja predvodio je 1. prosinca provincijal fra J. Kodžoman, a svirali su i pjevali članovi molitvene skupine. Nakon mise u izložbenom prostoru franjevačkog samostana fra N. Jukić predstavio je "Mariju" i njezine značajke od početka do danas te je o tome otvorena dokumentarna izložba te izložba likovnih radova na temu *bl. Dj. Marija u vjeri i kulturi Hrvata*, prispjelih na raspisani natječaj. Kulturni dio programa uljepšale su glazbenim točkama N. De Michelli Viturri, A. Dunatov i M. Munitić, uz klavirsku pratnju P. Prosenice. (KJ)

Nova kapela u Budičini

Biskup V. Košić blagoslovio je 8. prosinca u Budičini novoizgrađenu kapelu Bezgrešnog začeca s oltarom, sagrađenu mjesto srušene u ratu. (IKA)

500 godina crkve

Župljani Kaštel Štafilića proslavili su 8. prosinca blagdan župne zaštitnice i 500. obljetnicu svoj prve crkve. Misna slavlja predvodio je izjutra M. Glogović, a navečer fra P. Lubina. (KJ)

Jubilej Majke Božje Lurdске

Zagrebački samostan Majke Božje Lurdске proslavio je 80., a župa 70. obljetnicu postojanja. Glasnom slavlju, koje je 9. prosinca predvodio provincijal fra J. Kodžoman, prethodila je tjedna duhovna obnova. (KJ)

Neka se utješe oni koji su poznati a nisu priznati, jer priznanja često dijele oni koji su priznati a - nisu poznati.

Najisplativiji je onaj trud koji su roditelji uložili u - moralno oblikovanje potomstva.

Jasno mi je zašto bježiš od neprijatelja, ali zašto bježiš od - samoga sebe?!

Što je žrtva veća - dokaz je jači.

Umiranje za spas čovjeka - najčistija ljubav.

Stvari se kupuju u trgovinama, a ljudi - na položajima.

Kažu da i "nad popom ima pop", ali ako je nadpopo prijatelj popa - onda nad popom nema nadpopa.

Iako za vječnost treba stalno raditi, može ovisiti i o - posljednjem hipu.

Tražim odgovor: Kako to da moje cipele mogu nadživjeti moj život?

Siledžije nisu dosljedni:
jake poštuju, a na slabima se - iživljavaju.

Tajne postoje zbog zlih ljudi - savršenost ih - isključuje.

Opijeni vlašću postaju opasni za druge kao i - pijani vozači.

Sreća nije lutrijski dobitak: rađa se iz ljubavne veze - Čovjeka i Istine.

Avanturisti ne nalaze Boga. To uspijeva jedino - tragačima.

Kršćanstvo ne smije biti šminka, kit, ni gips... - ono je zdravlje u temelju.

Vrijednosti mira i slobode u svijetu, koje upravo izmiču, ostvaruju se preobrazbom na - osobnom planu.

Stanko RADIĆ

- Zašto sv. Nikola stavlja darove u čizme?
- Zato što ih djeca drukčije ne bi vidjela!

RASKID ZARUKA

- Zašto si razvrgla zaruke s učiteljem?
- Kad sam došla kasno na sastanak, tražio je da mu donesem potvrdu od roditelja!

GLAZBENIK

- Koje instrumente svirate?
- U orkestru prvu, a kod kuće drugu violinu!

NI KRAJA NI KONCA

Marijana na telefonu već više od pola sata. Roditelji sjede u kuhinji. Otac će najednom:

- Njezinu razgovoru danas ni kraja niti konca!

Supruga ga pokušava smiriti:

- Ne zaboravi kako je bila radosna na početku, kad su tek počeli razgovarati!

Petar Lubina - VODIČ MARIJANSKOM

HRVATSKOM - Na 280 str. tekstom i slikama u boji pisac nas vodi kroz 104 marijanska svetišta u krajevima gdje žive Hrvati - 90 kn. -

Narudžbe: "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel/faks (021) 348-184, e-pošta: petar.lubina@st.t-com.hr

VERITAS - GLASNIK SV. ANTUNA PADOVANSKOGA - 50 GODINA (1962.-2012.)

- Ilustrirana spomenica "50 godina Veritasa", s prilozima iz povijesti toga časopisa, sjećanja pojedinih važnijih osoba koje su ga stvarale kao i prikaz nedavnih slavničkih naglasaka - 100 kn. - **Narudžbe:** Veritas, Sveti Duh 33, 10000 Zagreb, tel. (01) 3777-125; faks: (01) 3777-252; e-pošta: veritas@veritas.hr

BIBLIOGRAFIJA VERITASA - GLASNIKA SV. ANTUNA PADOVANSKOGA

- Bibliografija 50 godišta (1962.-2011.), od broja 1 do 555, kronološki i po abecednom redu autora na 620 stranica knjige i na CD koji se dobiva s knjigom ili se naruči zasebno. Knjiga i CD: 200 kn; samo CD: 75 kn. - **Narudžbe:** Veritas, Sveti Duh 33, 10000 Zagreb, tel. (01) 3777-125; faks: (01) 3777-252; e-pošta: veritas@veritas.hr

S. Marija od Presv. Srca (Anka Petričević) - U SJAJU VELIKE OBLJETNICE

- O 800. obljetnici Reda sv. Klare ili II. Franjevačkog reda - Eseji kojima na 143 stranice s. Marija slavi jubileje sv. Klare i njezina II. Franjevačkog reda. - **Narudžbe:** Samostan sv. Klare, Ulica sv. Klare 1A, 21000 Split, www. e-symposion.net.

Divo Barsotti - BOG ABRAHAMOV - Životno iskustvo Boga kod "Praoca vjernika" u Postanku

- Na 431 stranici poznati talijanski pisac rasvjetljuje otajstvo vjere u jednoga Boga, počevši od Edena do Krista, s težištem na praocu naše vjere - Abrahamu. -

Narudžbe: Samostan sv. Klare, Ulica sv. Klare 1A, 21000 Split, www. e-symposion.net.

Don Alojzije Bavčević - PRIČEST NA USTA ILI NA RUKU

- Na 64 stranice pisac donosi ono što je o toj temi našao u povijesti, osobito u novije vrijeme, zečeli da to o najvećoj tajni naše vjere pročitamo u Godini vjere i o tome razmislimo. - **Narudžbe:** Svetište Vepric, 21300 Makarska, tel. (021) 616-336.

POT U ŽIVOT - Molitvenik i obrednik - 50 kn.

MALI PUT U ŽIVOT - Obrasci vjere - 6 kn.

P. Lubina - MARIJANSKA HRVATSKA - Gospina svetišta među Hrvatima - Monografija s fotografijama u boji. 608 str. - 450 kn.

M. Babić - U MARIJINOJ ŠKOLI - S Marijom kroz liturgiju - Misli za homilije - 40 kn.

R. Šuštrin - VJERNI DJEVICI SLAVNOJ - Nezaobilazni velikani duha i uma - 30 kn.

M. Crvenka - SVETOPISAMSKE ŽENE - Opisana jedna po jedna žena - 50 kn.

J. Šetka - HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA - Kršćanski termini - 150 kn.

P. Lubina - MARIJA - MAJKA ISUSOVA I NAŠA - Što Krkva vjeruje i uči o Gospi - 40 kn.

P. Lubina - MOJA KRUNICA - Kako moliti krunicu - Kratka povijest i uzorci - 25 kn.

P. Lubina - KRUNICA NAŠIH DANA - Suvremena razmatranja uz molitvu krunice - 40 kn.

P. Lubina - KRUNICA - ŽIVOTNA SUPUTNICA - Uzorci molitve Gospine krunice - 40 kn.

P. Lubina - BOGORODICI DJEVICI - Izabrane marijanske molitve I. tisućljeća - 40 kn.

P. Lubina - MAJCI MILOSRDA - Izabrane mar. molitve između dvaju raskola - 40 kn.

P. Lubina - POMOĆNICI KRŠĆANA - Izabrane marijanske molitve novijeg doba - 40 kn.

P. Lubina - UZORU NAŠE NADE - Izabrane marijanske molitve našeg doba - 40 kn.

P. Lubina - BLAŽENOM ĆE ME ZVATI - Prikaz najpoznatijih marijanskih molitava - 30 kn.

P. Lubina - STOPAMA NAZARETSKE DJEVICE - Marijanim tragom po Svetoj Zemlji - 50 kn.

M. Kirigin - S MARIJOM KROZ GODINU - Uz marijanske blagdane i krunicu - 30 kn.

A. Bello - MARIJA, ŽENA NAŠIH DANA - 31. suvremeno razmatranje o Gospi - 30 kn.

V. Glihotić - JEKA JEDNOGA VREMENA - Izbor uvodnih članaka iz "Marije" - 40 kn.

Fra Petar Knežević - GOSPIN PLAČ - 10 kn.

R. Tomelić - MOJA DJECA I JA - Črtice iz života jedne majke i supruge - 40 kn.

J. J. Šimunović - KAKO ŽIVJETI KRŠĆANSKI? - Razmišljanja o kršćanskom životu - 40 kn.

R. Sprung - ZATVOR BEZ ZIDOVA - Što se sve krije iza Jehovinih svjedoka - 20 kn.

M. Jurišić - CVIJEĆE ZA MARIJU - Jednostavna razmatranja za mjesec svibanj - 30 kn.

M. Jurišić - S MAJKOM MILOSRDNOM - Svibanjska čitanja - Živo, kratko - 25 kn.

Narudžbe: "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184 ili 340-193.

Marica Grubiša, Galgovo: Majci Božjoj zahvaljujem na svim milostima i pod njezino okrilje stavljam sebe i sve svoje mile i drage, uz dar; - **Zvonimir Čarapina, Fužine:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svemi i njezinoj zaštiti izručujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Duška Šiljeg Pepina, Staševica:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i preporučujem svoju obitelj, da nas štiti i čuva, uz dar; - **Kata Šarić, Nuštar:** Dobeja Majko, na svemu ti hvala! Bdi i dalje nada mnom i svim mojima, uz dar; - **Mirka Galić, Split:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim izmoljenim milostima i njoj se i unaprijed preporučujem za sebe i sve svoje, uz dar; - **Danica Karačić, Hamburg:** Nebeska Majko, na svemu ti hvala što si meni i mojoj obitelji dala! Čuvaj nas i dalje, osobito naše unučiće, da se od Isusa nikad ne udaljimo, uz dar; - **Milka Trčović, Makarska:** Majko Marijo, hvala ti na svim milostima! Čuvaj i brani mene i sve moje mile i drage, uz dar; - **Danica Tokić, Zagreb:** Zahvalna za bezbrojne milosti, Nebeskoj majci preporučujem sebe i svoju obitelj, osobito unuke, uz dar; - **Ana Vrček s čitateljicama, Zagreb:** Zahvaljujemo nebeskoj Majci što je Bog oslobodio naše generale. Preporučujemo joj svoju Domovinu, da nas sve čuva, uz dar; - **Josip Đuranić, Čakovec:** Majci Božjoj zahvaljujem na uslišanim molitvama i pod njezino okrilje stavljam sve svoje, uz dar; - **Zdenka Segarić, Ist:** Dobroj Majci zahvaljujem na svemu te joj preporučujem sebe i sve svoje, uz dar za siromaha; - **Mara i Zlatko Gongola, Zagreb:** Hvala Gospi na svemu! Nek i dalje bdije nad nama i svim našima, uz dar; - **Draga Marić, Mlini:** Majko Marijo, na svemu ti hvala! Čuvaj i brani mene i sve moje, uz dar; - **Alojz Buško, Tribunj:** Hvala ti, Gospe, na svemu! Tebi izručujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Mario Vela, Makarska:** Gospe draga, hvala ti na svemu! Bdi i dalje nada mnom i svim mojima, uz dar; - **Ana Prša, Sesvete:** Majko Božja, na svemu ti hvala! Svtari svoj pogled na mene i sve moje, uz dar; - **Božo Vuletić Anić, Zagreb:** Gopsi zahvaljujem na svemu i njezinoj zaštiti izručujem svoju obitelj, uz dar; - **Nevanka Brukeša, Zadar:** Gospi zahvaljujem na svim milostima i noj preporučujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Šime Marinović, Nin:** Gospe moja, na svemu ti hvala! Čuvaj i brani mene i sve moje, uz dar; - **Kristina Huljev, Primošten:** Zahvaljujem Gospi od Loreta na svim milostima i njoj preporučujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Marko Rastija, Zagreb:** Majci Božjoj zahvaljujem na isprošenim milostima i preporučujem svoju obitelj, uz dar; - **Marica Žufić, Slavonski Brod:** Nebeska Majko, hvala ti na svemu! Čuvaj i brani mene i moju obitelj, uz dar; - **Jadranka Supić, Zagreb:** Majci Božjoj pod okrilje stavljam sebe i sve svoje najmilije, uz dar; - **Zorka Uzun, Vrljika:** Majko Božja Marijo, tebi zahvaljujem na svim milostima i tvojoj dobroti izručujem sebe i svoje najmilije, uz dar.

MAJKO, I UNAPRIJED IH PRATI!

o. fra FRANJO CAREV

1994. - Makarska - 2012.

S poštovanjem čuvamo uspomenu na tebel!
Nećakinja Anka Sesarić
(Dar za "Mariju")

1. siječnja 13 je godina otkako se smrti naše drage

MATIJE MUŠURA

Gospodin neka ti bude nagrada!

Sinovi s obiteljima

(Dar za "Mariju")

18. siječnja sedam je godina otkako se zauvijek preselio u "kuću Očevu"

JOSIP JOLE LUBINA

Gospodin neka ti bude milosrdni i dobrotivi!

Tvoji sinovi sa svojima

(Dar za "Mariju")

19. siječnja tri su godine otkako je usnula u

Gospodinu naša draga

RUŽA SVILIČIĆ

Molimo da ti Gospodin bude dobrotivi!

Tvoja djeca i brat Nikola

(Dar za "Mariju")

19. siječnja 16 je godina otkako je Gospodin pozvao k sebi našu dragu

BOŽANU MAREVIĆ

Gospodin neka te obdari životom vječnim!

Tvoji sinovi Niko i Vinko s obiteljima

(Dar za "Mariju")

21. siječnja 10 je godina otkako se Gospodinu zauvijek preselila naša draga

ANA ANDELKA BIOČIĆ

Neka ti Gospodin bude nagrada za dobrotu!

Tvoji sinovi i braća s obiteljima

(Dar za "Mariju")

22. siječnja 9 je godina otkako nas je napustio naš dragi

IVAN JUKIĆ BILAN

Preporučujemo te Božjem milosrđu.

Supruga Jaka, kćerka Maja i sin Tonči s obitelji

(Dar za "Mariju")

23. siječnja četiri su godine otkako je Gospodin pozvao k sebi našu dragu

MARU BULJUBAŠIĆ

U vjeri i nadi u ponovni susret -

tvoj suprug i djeca s obiteljima

(Dar za "Mariju")

30. siječnja sedam je godina otkako se Gospodinu zauvijek preselio moj dragi suprug

MATE MORIĆ

Preporučujem te Gospodinu I njegovoj ljubavi!

Tvoja supruga Mila

(Dar za "Mariju")

Darovali su i tako omogućili siromašnijima primati "Mariju", po: - 10 kn: **Ana Borić**, Bebrina; **Ante Jakir**, Baška Voda; **Štefica Giner**, Koprivnica; **Ivica Andreis**, Vela Luka; **Margarita Jurić**, Primošten; - 20 kn: **Seka Bhranović**, Split; **Jasna i Nikola Kuzmičić**, Zastrazišće; **Karolina Krčmar**, Mala Subotica; - 30 kn: **Mira Lovrić**, Ogulin; **Manda Perak**, Ladimirivci; **Kata Pavić**, Đurđanci; **Marina Radoš-Kristić**, Dubrovnik; **Štefica Matković**, Osijek; **Tanja Šore**, Split; **Marijo Pribisalić**, Split; **Jadranka Štefan**, Bilice; **Mladenka Vasilj**, Kloštar Ivanić; **Ivanka Parlov**, Makarska; **Šima Džimbeg**, Otok; **Mirjana Karlušić**, Cerna; **Bara Skokić**, Rijeka; **Obitelj Staničić**, Baška Voda; **Neda Marinović Tučić**, Slivno; **Kačica Tomašević**, Nova Kapela; **Anka Brkljačić**, Metković; **Anica Maloča**, Vinkovci; **Pero Bošković**, Dubrovnik; **Marija Đurđević**, Tordinci; **Tonkica Matić**, Vukovar; **Manda Jakšić**, Cerna; **Eva Bastijanić**, Biograd n/m; **Katica Kazija**, Biograd n/m; **Marija Rakuljić**, Krilo; **Danica Žižić**, Otok; **Marija Sabljak**, Orahovica; **Dobriša Libe Jurišić**, Baška Voda; **Marija Batinović**, Ploče; **Ana Šantek**, Varaždin; **Ivan Jelić**, Tisovac; **Dragica Zovko**, Stari Mikanovci; **Dragica Radić**, Baška Voda; **Jakša Mardešić**, Komiza; **Sandra Mustać**, Privlaka/D; **Matiija Katavić**, Slivno; **Maja Orlandini**, Split; **Alojz Razum**, Sveti Martin pod Okićem; **Željko Ereš**, Metković; **Ivo Dreno**, Knin; **Pero Vidović**, Orebić; **Alojz Orđen**, Novska; **Radenko Marušić**, Poreč; **Eli Dragobotović**, Metković; **Ana Otočan**, Žminj; **Dorothea Mandić**, Osijek; **Nada Kraml**, Lipik; **Selma Oreb**, Vela Luka; **Boženka Vulin**, Pakoštane; **Branko Klarić**, Varaždin; **Marija Jadreško**, Metković; **Lilijana Vidović**, Mlinišće; **Zorica Šepec**, Zagreb; **Manda Jemrić**, Šiškovci; **Tomislav Skoko**, Osijek; **Iva Bekavac**, Split; **Vlasta Kostrenčić**, Crikvenica; **Marija Jermović**, Kaštel Kambelovac; **Josipa Brnin**, Ist; **Anica Samardžija**, Koprivnica; **Manda Valentić**, Stari Mikanovci; **Nikola Vrankić**, Šiškovci; **Andelka Gašparov**, Podravske Sesvete; **Marija Derežić**, Podravske Sesvete; **Iva Bekavac p. Joze**, Žeževica; **Viado Budić**, Zagreb; **Štefica Bedeković**, Kloštar Ivanić; **Elvina Orbančić**, Žminj; **Blaženka Lovrić**, Tordinci; **Matiija Kasap**, Zadar; **Mara Lović**, Osijek; **Danica Šprajla**, Zadar; **Sofija Granić**, Baška Voda; - 130 kn: **Msgr. Slobodna Štambuk**, Hvar.

MARIJA SVIMA OBILNO PLATILA!

Ana Plečaš, Staševica: Gospe Moja, pod okrilje tvoje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Ana Marević, Podravnica:** Gospi od Zdravlja preporučujem zdravlje duše i tijela svoje i svojih najmilijih, uz dar; - **Ana Vrček s Čitateljicama, Zagreb:** Dobra Majko, tebi se preporučujem, da nam izmoliš snage u bolesti, da mogneмо sve pretpjeti za Ime Božje, uz dar; - **Vesna Loparić, Cvetković:** Dobra naša Majko, hvala ti na primljenim milostima! Bdi i dalje nada mnom i svim mojima, uz dar; - **Darko Marković, Prelog:** Majci Božjoj preporučujem sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Ivanka Radić, Baška Voda:** Gospe draga, tebi pod okrilje stavljam svoju obitelj, uz dar; - **Julija Kežić, Staševica:** Gospi preporučujem sebe i svoju obitelj, osobito uspjeh djece u školi, uz dar; - **Andela Kos, Lepoglava:** Majko Božja, tebi izručujem sve svoje najmilije, uz dar; - **Vlasta Cerjak, Osijek:** Majci Božjoj preporučujem sebe i sve svoje, da nas čuva i brani, uz dar; - **Ruža Pavlić, Lovas:** Nebeskoj Majci preporučujem sebe i svoje mile i drage, uz dar; **Andela Puljanić, Brezovica:** Majci Božjoj pod okriljem stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Renata Lovrić, Osijek:** Majci Mariji preporučujem sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Dragutin Matijašić, Zagreb:** Majci Božjoj preporučujem svoju obitelj, da nas čuva i brani, uz dar; - **Dragica Horvat, Sesvete:** Nebeskoj Majci izručujem sebe i sve svoje, da nad nama bdije, uz dar; - **Nada Šunjić Živojina, Staševica:** Gospi preporučujem zdravlje svoje i svoje obitelji, uz dar; - **Paula Filipović, Zagreb:** Majko Božja Marijo, tebi izručujem sebe i svoju obitelj, osobito mlade, da ih upravljaš i vodiš, uz dar; - **Nada Čordashić, Zagreb:** Majko Božja, tebi predajem sebe i sve svoje, da nama upravljaš i ravnaš, uz dar; - **Marija Oštrić, Zadar:** Gospi pod okrilje stavljam sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Milka Talaja, Makarska:** Gospe moja, čuvaj i brani mene i sve moje, uz dar; - **Mandica Volarević, Metković:** Dobra Majko, ti znaeš najbolje sve moje nevolje, usliši me, uz dar; - **Pava Projić, Košute:** Gospi Šinjskoj preporučujem sebe i svoju obitelj, da nas i dalje čuva, uz dar; - **Ivanka Kolundžić, Slavonski Brod:** Nebeska Majko, tebi izručujem sebe i sve svoje, da nad nama bdiješ, uz dar; - **Jelena Topić, Baška Voda:** Gospe moja, čuvaj i brani mene i sve moje, uz dar.

MAJKO, POSLUŠAJ NAŠE VAPAJE!

MARIJA - vjerski list za Marijine štovatelje

Osnivač i izdavač: Provincijalat Franjevačke provincije presv. Otkupitelja, Split;
Urednik: fra Petar Lubina - Adresa Izdavača, Uredništva i Uprave: Trg Gaje Bulata 3, 21000 Split;
tel/faks (021) 348-184 ili tel.: 340-190; e-mail: petar.lubina@st.f-com.hr.

List izlazi svakog mjeseca, osim u kolovozu i rujnu. - Cijena: pojedinačni broj 7 kn; godišnja pretplata 70 kn; za inozemstvo 15 eura ili 18 USD ili odgovarajući iznos u drugoj valuti - običnom poštom. Zračnom poštom:

Amerika i Kanada 25 USD i Australija 35 AUD. Na više od 10 primjeraka, 10 % popusta.

Naš račun: ("Marija" - Split) 2330003-3200726444 poziv na broj 40139576001 Splitska banka, SG Group; devizni račun: SG Splitska banka, 40139576026 EUR; IBAN HR 76 2330 0033 2007 2644 4; SWIFT: SOGE HR 22;

Tisak: "Slobodna Dalmacija print" d.o.o. - Split.

Tonka Bezić (+11. VIII. 2012. u 84. g. - Grohote); - **Boženka Tovilo** (+24. VIII. 2012. u 86. g. - Cerna); - **Marija Zoranić Solar** (+22. IX. 2012. u 71. g. - Velo Grablje-Zagreb); - **Dr. Joško Pivac** (+8. X. 2012. u 55. g. - Podgora); - **O. Zoran Ostojić**, OFM (+17. X. 2012. u 99. g. - Medugorje); - **Mara Meštrović**, majka svećenika Ante (+17. X. 2012. - Zadar-Prozor); - **Iva Vučak**, majka don Zdravkova (+18. X. 2012. u 85. g. - Cista Velika); - **Č. s. Nikolina Batinić**, OP (+20. X. 2012. u 54. g. - Split); - **Josip Vučković**, otac fra Antin (+23. X. 2012. u 79. g. - Sinj); - **Ruža Vujčić r. Marčinković**, sestra fra Jurina i fra Stipina (+24. X. 2012. - Rijeka, Viškovo); - **Preč. Ivo Balukčić** (27. X. 2012. u 60. g. - Odžak); - **Vicko Tomičić p. Ivana** (+27. X. 2012. u 76. g. - Hvar, Velo Grablje); - **O. Stipe Čirko**, OFM (+28. X. 2012. u 49. g. - Köln-Imotski); - **Ljuba Vukman r. Kekez**, sestra č. s. Metodije (+28. X. 2012. - Hrvace); - **Don Miho Dender** (+27. X. 2012. u 94. g. - Dubrovnik-Visočani); - **Vlč. Josip Čukman** (+30. X. 2012. u 62. g. - Zagreb-Zlatar); - **Nada Zanketi** (+31. X. 2012. u 58. g. - Plomin); - **Jela Tolić**, majka fra Željкова (+1. XI. 2012. u 80. g. - Vinjani); - **Vlč. Mijo Josipović** (+2. XI. 2012. u 79. g. - Sarajevo); - **Milan Karmelić** (+4. XI. 2012. - Bol); - **Mila Vodanović Peričkovića** (+4. XI. 2012. - Runovići); - **Mons. Vinko Gregur** (+4. XI. 2012. u 61. g. - Koprivnica); - **O. Petar Vlašić**, OFM (+8. XI. 2012. u 75. g. - Medugorje); - **Ines Lazaneo r. Kostović** (+10. XI. 2012. u 56. g. - Jelsa); - **Manda Puljiz Madžaruša** (+11. XI. 2012. - Runovići); - **Danica Ivančić** (+11. XI. 2012. u 83. g. - Zagreb-Davor); - **Petar Puljiz Beganić** (+12. XI. 2012. - Runovići); - **Mila Budimir** (+13. XI. 2012. - Imotski); - **O. Tomislav Međugorac**, OFM (+14. XI. 2012. u 85. g. - Kreševo); - **Ivan Vuk**, otac fra Tomislavov (+16. XI. 2012. u 90. g. - Cernik); - **Eva Srzić** (+18. XI. 2012. u 58. g. - Makarska); - **O. Augustin Akrap**, OFM (+19. XI. 2012. u 77. g. - Sinj); - **Ruža Mihanović** (+20. XI. 2012. - Split-Sitno Donje); - **O. Branko Neimarević**, OFM (+21. XI. 2012. - Guča Gora); - **O. Božidar Borić**, OFM (+23. XI. 2012. - Sarajevo); - **Vlč. Stjepan Ilijaš** (+23. XI. 2012. u 89. g. - Đakovački Selci); - **Ana Šimić**, majka fra Jozina (+23. XI. 2012. u 86. g. - Glavice, Sinj); - **Ljubomir Šulenta** (+25. XI. 2012. u 84. g. - Makarska); - **Marinko Babić Kavić** (+28. XI. 2012. - Runovići); - **Marko Čorić** (+29. XI. 2012. u 72. g. - Žeževica); - **Zorka Josipović p. Ivana** (+29. XI. 2012. - Baška Voda); - **Č. s. Marija Grubišić**, KBLJ (+29. XI. 2012. u 75. g. - Split); - **Josip Atlaga** (+2. XII. 2012. - Karakašica, Sinj); - **Ana Gilić r. Bušelić** (+2. XII. 2012. u 72. g. - Makarska); - **Petar Mikelić**, otac fra Krešimirov (+6. XII. 2012. - Kljaci); - **Zorka Todorić**, majka č. s. Ljiljane i Mariangele (+8. XII. 2012. - Zmijavci)..

OBDAIR IH, GOSPODINE, ŽIVOTOM VJEČNIM!

SADRŽAJ

Odgovorna dužnost (Urednik)	1
Postupno otkrivanje Božjeg lica (Benedikt XVI.)	4
Vjera u bogomajčinstvo (I. Bodrožić)	6
Bog će se tvoj tebi radovati (S. Jerčić)	8
Marija u djelu Bernarda iz Clairvauxa (dar-ko)	12
Od žene rođen (M. Babić)	14
Gospina vrata (A. B. Periša)	16
Uloge u obitelji (D. De Micheli Vitturi)	18
Je li bl. Dj. Marija zaista Bogorodica? (P. Lubina)	20
Dok gori svijeća (V. Tokić Burolo)	22
Evo "Marije" (R. T)	24
Legendarni profesor fra Rajko (I. M. Čagalj)	26
Crtice Gospina lika u Aralčinu romanu (M. Ardinić)	28
Najveća povlastica (S. Marija)	32

OVAJ BROJ "MARIJE" POTPISAN JE ZA TISAK 11. PROSINCA 2012.

PLOMIN

Sveta Marija

Istarsko naselje Plomin resi drevna župna crkva posvećena Svetoj Mariji. Diže se na rubu uzvišice na kojoj počiva naselje pa se, zajedno s ostalim kućama, doima kao utvrda. U sklopu crkve je i 19 m visoki zvonik, a ispod nje se prostire prodolina.

Već od početka kršćanstva brojne su crkve posvećivane Majci Gospodinovoj. Dobivale su jednostavan naslov Svete Marije. Taj zaziv posebno su širili benediktinci. Iz njihovih redova niče u hrvatskom narodu niz istaknutih graditelja, prosvjetitelja i književnika. Svojim tihim djelovanjem, isprepletenim molitvom i radom, u tišini samostanskih zdanja čuvaju kvasac vjere u Krista i gaje osobitu ljubav prema nebeskoj Majci. Tu ljubav i odanost prenose riječju i perom u puk Božji. Plod je njihove djelatnosti i prastari naziv *Sveta Marija*, koji uvode u bogoslužje i pobožnost, u graditeljstvo i kiparstvo. I njihovi samostani nosili su često to sveto ime, koje su svaki dan zazivali u molitvama. Bilo je to pod utjecajem klinijevske vjerske obnove, koja je krajem prvog tisućljeća zahvatila i hrvatske krajeve. Zajednica Kristovih vjernika slavi Boga u njegovim svecima,

a na poseban način zbog Majke Gospodinove. Marija je pristala da bude Kristova majka i time dobila posebnu ulogu u povijesti spasenja. Bog je učinio da se hvala njezinu imenu u vjerničkom puku iskazuje, i da nikad ne iščezne s ljudskih usana. Marijino je ime na poseban način sveto, jer označuje osobu koju je Bog izabrao. Ono je majčinsko, jer je Isus, umirući na križu, svoju majku ostavio za majku svojim učenicima. U svim prigodama života zazivaju je te joj se u potrebama utječu kao onoj koja ih štiti i vodi k svome Sinu. Plominska župna crkva jednobrodna je kamena građevina s pjevalištem, apsidom i sakristijom. Vrata i prozori gotičkog su stila. Sagrađena je g. 1474. i više je puta preuređivana, a g. 1985. temeljito je obnovljena. U njoj ima pet oltara. Glavni je od mramora, a na njemu je i svetohranište s palom sv. Jurja, djelom majstora Lucasa iz 1893. godine. Osim toga, u crkvi je i oltar s Lucasovom palom "Majke čudotvorne" iz g. 1895., kao i oltar s palom Gospe od Krunice i oltar s oštećenom palom Gospe Karmelske. Prema puku postavljen je drveni oltar. U crkvi su i vrijedna propovjedaonica iz g. 1893., izrezbarene korske klupe, Lucasove postaje križnog puta, krstionica..., a 18. prosinca 1994. u njoj je pronađen neidentificiran glagoljski natpis na freski koja prikazuje Bogorodicu.

NASLOVNA SLIKA: Poklonstvo mudraca (Domenico Ghirlandaio)

SLIKA NA OMOTU: Crkva Svete Marije u Plominu

